
Antopäivä: 29.8.2017	Voimaantulopäivä: 1.9.2017	Voimassa: toistaiseksi

---

Säädösperusta:

Ilmailulaki (264/2014) 95§

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 300/2008 liitteen kohta

11. Liikenteen turvallisuusviraston määräys SEC M1-1, 1.6.2017

Muutostiedot:

Revisio 2

SIVIILI-ILMAILUN TURVAAMINEN (SEC), KOULUTUSOHJE

OHJEEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Tämä ohje koskee siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 300/2008 liitteen kohdassa 11 määriteltyjä koulutuksia. Ohjeessa selvennetään myös Liikenteen turvallisuusviraston määräyksessä SEC M1-1 annettuja vaatimuksia.

Jos henkilöiltä edellytetään näiden koulutusten lisäksi muiden kansainvälisten tai kansallisten sääntöjen kuin asetuksen (EY) N:o 300/2008 liitteen kohdassa 11 määriteltyjen koulutusten suorittamista, on niiden antamisessa noudatettava niihin annettuja määräyksiä.

Tähän ohjeeseen liittyviä koulutuksia voidaan antaa erillisinä osioina, tai ne voidaan sisällyttää henkilölle annettavaan muuhun koulutukseen.

Jos eri opintojaksoja koulutetaan yhtenä koulutuspaketinä, ei samansisältöisiä opintojaksokohdaisia tavoitteita tarvitse sisällyttää pakettiin kuin kerran.

VASTUUT

Tämän ohjeen oikeudellisuudesta ja ajanmukaisuudesta vastaa Liikenteen turvallisuusvirastossa Lentopaikat ja turva-asiat -yksikkö. Ohjeen mukaisesta toiminnasta vastaa jokainen osaston tai yksikön virkamies, siten kuin esimies on hänet vastuuttanut.

SISÄLTÖ

1. Koulutuksen tavoite
2. Koulutusohjelmien hyväksyminen tai määrittely
3. Kouluttajien hyväksyntä
4. Opetuskategoriat ja niiden sisältövaatimukset
5. Kouluttajan oman toiminnan arviointi
6. Opintojaksojen määrittely
7. Vaatimusmatriisi

1 KOULUTUKSEN TAVOITE

Varmistaa, että koulutettava koulutuksen suoritettuaan ymmärtää roolinsa ja vastuunsa hoitaessaan työtehtäviään lentoasemalla ja sen turvalvotuilla alueilla.

Varmistaa, että koulutettavalla on koulutuksen suoritettuaan tarpeelliset tiedot ja taidot, jotta he pystyvät hoitamaan heille osoitetut työtehtävät vaatimusten mukaisesti.

2 KOULUTUSOHJELMIEN HYVÄKSYMINEN TAI MÄÄRITTELY

Liikenteen turvallisuusviraston on joko hyväksyttävä esitetty koulutusohjelma tai määriteltävä sisältö kaikelle Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1998 liitteen 11.2 kohdassa määritellyille koulutuksille. Koulutuksen tulee antaa valmiudet asetuksessa lueteltuihin tehtäviin.

Liitteen kohdissa 11.2.2 (peruskoulutus), 11.2.3.1 – 11.2.3.4 (kategoriat 1 – 4), 11.2.4 (kategoria 11), 11.2.5 (kategoria 12) ja 11.2.6 (kategoria 13) lueteltujen koulutusten antamiseksi Liikenteen turvallisuusvirastolta on haettava koulutusohjelman hyväksyntää. Koulutusohjelman hyväksynnän hakumenettely on kuvattu Liikenteen turvallisuusviraston määräyksessä SEC M1-1, kohdassa 3.2.

Tässä koulutusohjeessa määritellään sisältö Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1998 liitteen kohdissa 11.2.3.5 – 11.2.3.10 (kategoriat 5 – 10) sekä 11.2.7 (kategoria 14) määritellyille koulutuksille. Näiden koulutusten hyväksyntää ei tarvitse erikseen hakea Liikenteen turvallisuusvirastolta kun koulutus perustuu tässä koulutusohjeessa määritelyihin tavoitteisiin ja vastaa sisällöltään sekä kestoaltaan ohjeen määrittelyä.

3 KOULUTTAJIEN HYVÄKSYNTÄ

Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1998 liitteen 11.2 kohdassa määritellyjä koulutuksia saa antaa ainoastaan Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymä kouluttaja. Kouluttajien pätevyysvaatimukset on kuvattu Liikenteen turvallisuusviraston määräyksessä SEC M1-1, kohdassa 3.1.

Hyväksyntää haetaan toimittamalla Liikenteen turvallisuusvirastolle hakemus, jonka liitteenä ovat todistukset suoritetuista vaadituista koulutuksista. Hakemuksesta tulee käydä ilmi mitä kouluttajapätevyyttä haetaan (opetuskatgoria).

Kouluttajan tulee myös läpäistä Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1998 liitteen 11.1.3 kohdan mukainen taustan tarkistus. Ellei hakija ole muiden työtehtäviensä johdosta jatkuvan turvallisuusselvityksen piirissä, tulee hyväksyntähakemuksen liitteenä toimittaa poliisin suorittama suppea turvallisuusselvitysasiakirja, joka ei ole 6 kk vanhempi.

Jatkuvan turvallisuusselvityksen piirissä ovat esimerkiksi henkilöt, joille on annettu pääsy lentoaseman turvalvotuille alueille ja voimassa oleva lentoaseman henkilökortti. Hyväksyntähakemuksessa tulee tällöin ilmoittaa henkilökortin myöntäneen lentoaseman nimi, henkilökortin numero ja voimassaoloaika.

Liikenteen turvallisuusvirasto ylläpitää luetteloa hyväksytyistä kouluttajista ja kutsuu kouluttajat tarvittaessa määräaikaikaiskoulutukseen. Kouluttaja vastaa siitä, että hänen yhteystietonsa pysyvät Liikenteen turvallisuusviraston luettelossa ajan tasalla.

Kouluttaja vastaa siitä, että hänen antamansa koulutus on tämän koulutusohjelman mukaista. Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo ja tarkastaa koulutuksen antamista. Jos koulutus ei vastaa tämän koulutusohjelman vaatimuksia, tai jos kouluttaja ei osallistu Liikenteen turvallisuusviraston määräämiin määräaikaikaiskoulutuksiin, voi Liikenteen turvallisuusvirasto peruuttaa kouluttajalle annetun hyväksynnän Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1998 liitteen 11.5.4 kohdan mukaisesti.

Koulutuksen antamiseen osallistuvat luennoitsijat

Kouluttaja voi käyttää koulutuksen antamiseen itse antamansa koulutuksen lisäksi ulkopuolisia asiantuntijoita erityistapauksissa. Ulkopuolista asiantuntijaa voidaan käyttää perustellusta syystä luennoimaan aihealueista, joista hänellä on erityisen hyvä tietämys. Kouluttaja vastaa siitä, että kurssin tavoitteet täyttyvät myös ulkoisten luennoitsijoiden antaman koulutuksen osalta.

4 OPETUSKATEGORIAT

Kouluttaja voi pätevoityä antamaan koulutusta yhdelle tai usealle opetuskategoriialle. K- kategoria sisältää myös pätevyyden läpivalaisulaitteiden ja räjähdysaineilmaisinten käytön kouluttamiseen koulutettavaan tehtävään.

KATEGORIA	OPINTOJAKSOT	KUVAUS	Sisältö on määritelty
1 tai 1K	0 = 11.2.2 1 = 11.2.3.1	Henkilöiden, käsimatkatavaroiden ja mukana kulkevien tavaroiden turvatarkastuksia suorittavat henkilöt	ei
1A tai 1AK	0 = 11.2.2 1 = 11.2.3.1	Ruumassa kuljetettavien matkatavaroiden turvatarkastuksia suorittavat henkilöt	ei
2 tai 2K	2 = 11.2.3.2	Rahdin ja postin turvatarkastuksia suorittavat henkilöt	ei
3 tai 3K	3 = 11.2.3.3	Lentoliikenteen harjoittajan postilähetysten ja materiaalien, lennon aikana käytettävien tarvikkeiden ja lentoasematarvikkeiden turvatarkastuksia suorittavat henkilöt	ei
4	0 = 11.2.2 4 = 11.2.3.4	Ajoneuvojen tarkastuksia suorittavat henkilöt	ei
5	0 = 11.2.2 5 = 11.2.3.5	Lentoaseman kulunvalvontaa sekä valvontaa ja kiertovartiointia suorittavat henkilöt	on
6	6 = 11.2.3.6	Ilma-alusten turvaetsintöjä suorittavat henkilöt a) Ilma-aluksen sisäpuoliset kohteet b) Ilma-aluksen ulkopuoliset kohteet	on
7	7 = 11.2.3.7	Ilma-alusten suojaamista suorittavat henkilöt	on
8	8 = 11.2.3.8	Matkatavaroiden tunnistamista suorittavat henkilöt	on
9	9 = 11.2.3.9	Henkilöt, jotka suorittavat rahdille ja postille muita turvavalvontatoimenpiteitä kuin turvatarkastuksia, tai joilla on mahdollisuus päästä käsiksi tunnistettavaan lentorahtiin tai tunnistettavaan lentopostiin	on
10	10 = 11.2.3.10	Henkilöt, jotka suorittavat lentoliikenteen harjoittajan postilähetyksille ja materiaaleille, lennon aikana käytettäville tarvikkeille ja lentoasematarvikkeille muita turvavalvonta-	on

		toimenpiteitä kuin turvatarkastuksia	
11	0 = 11.2.2 11 = 11.2.4	Turvavalvontatoimenpiteitä toteuttavien henkilöiden valvojat (sisältö koulutettavan tehtävästä riippuen)	ei
12	0 = 11.2.2 12 = 11.2.5	Turvapäälliköt jotka vastaavat turvaohjelman noudattamisesta (sisältö koulutettavan tehtävästä riippuen) sekä raudin turvavastaavat	ei
13	13 = 11.2.6	Henkilöt joille annetaan itsenäinen pääsy turvalvotuille alueille	ei
14	14 = 11.2.7	Henkilöt, joilta edellytetään yleistä turvatietyösuorituskykyä	on

Koulutuksen kohderyhmät

Ennen koulutuksen antamista kouluttajan tulee varmistua siitä, että henkilöt jotka työskentelevät, tai tulevat työskentelemään lentoaseman turvalvotulla alueella, ovat läpäisseet täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1998 mukaisen taustan tarkistuksen. Taustan tarkistusvaatimus koskee myös lentoaseman turvalvotun alueen ulkopuolella työskenteleviä valvotun edustajan ja tunnetun lähettäjän turvaohjelman noudattamisesta vastaavia johtajia, joille annetaan kategorian 12 mukaista koulutusta.

Ensimmäistä kertaa koulutukseen tultaessa taustan tarkistukseen sisältyvä ”suppea turvallisuusselvitys” ei saa olla 3 kk vanhempi. Jos henkilöllä on voimassa oleva lentoaseman henkilökortti, joka sisältää suppean turvallisuusselvityksen, ei koulutuksen aloittamiseksi tarvitse tehdä uutta selvitystä.

Muiden koulutettavien henkilöiden on ennen koulutuksen aloittamista ollut läpäistävä täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1998 liitteen 11.1.4 kohdan mukainen työhönottoa edeltävä tarkastus.

Koulutuksen päämäärä

Koulutuksen päämäärä on, että oppilas ”oppii” tai ”ymmärtää” asian.

Oppia = tehtävän ydinosaaminen, oppilas osaa tehdä tehtävän edellyttämät toimet oikein. Ymmärtää = tietää tehtävänsä, mitä häneltä odotetaan ja kuinka toimia työtehtävissään eteen tulevilla tilanteilla.

Kouluttaja vastaa siitä, että koulutuksen sisältö on aina voimassa olevan lainsäädännön mukaista.

Koulutusten sisältö

Liitteen kohdissa 11.2.3.1 – 11.2.3.5 sekä 11.2.4 lueteltuihin koulutuksiin tulee sisältyä teoreettista, käytännön ja työssäoppimiskoulutusta.

Kouluttaja voi laatia opetuksen tueksi yksityiskohtaista koulutusmateriaalia, kuten esimerkiksi monisteita tai diaesityksiä, sekä käyttää koulutuksessa apuna apuvälineitä kuten erilaisia malliesineitä ja –aineita sekä erilaisia laitteita.

Jos koulutus koskee erilaisten laitteiden käyttöä, tulisi koulutus antaa käyttäen mahdollisimman samanlaisia laitteita, joita oppilas tulee käyttämään työtehtävissään. Jos työtehtävät edellyttävät useiden erimallisten laitteiden käyttöä, tulee kaikkien laitteiden toimintatavat opettaa oppilaalle viimeistään työharjoittelujaksolla.

Kategorioissa 11 ja 12 koulutuksen sisällössä on painotettava perehtymistä niihin sisältövaatimuksissa edellytettyihin valmiuksiin, jotka kuuluvat koulutettavan työnkuvaan. Koulutuksen sisältö ei voi olla kaikille sama toimenkuvasta riippumatta.

Valvojen koulutuksessa on täsmennettävä niitä velvoitteita joita koulutettava työssään valvoo. Turvapäällikön koulutuksessa täsmennetään turvapäällikön työnantajan velvoitteita. Rahdin turvavastaavan koulutuksessa keskitytään rahdin logistisen kuljetusketjun toimintaan. Haettaessa hyväksyntää kategorioiden 11 tai 12 sisällölle, on hakemuksessa kerrottava koulutuksen kohderyhmä selkeästi. Todistuksessa tulee lukea koulutuskategorian lisäksi selvennös siitä, mitä kohderyhmää koulutus on koskenut (esim. lentoyhtiön turvapäällikkö, rahdin turva- vastaava, turvatarkastuksia suorittavien henkilöiden valvoja, jne).

Tietokoneavusteinen koulutus

Tietokoneavusteista koulutusta voidaan käyttää kouluttajan tuella tai ilman sitä.

Tässä koulutusohjelmassa tietokoneavusteisella koulutuksella tarkoitetaan tietokoneohjelmaa, joka on laadittu erityisesti selittämään tai opettamaan opiskelijalle turvaamistehtävän tarkoitusta, tekotapaa tai kokonaisprosessia. Sähköisen koulutusmateriaalin, kuten esimerkiksi PowerPoint-esitysten toimittaminen oppilaalle Internetin tms. kautta ei ole tietokonepohjaista kouluttamista.

Tekniset asiantuntijat voivat osallistua tietokoneohjelman laatimiseen. Kouluttaja vastaa koulutusohjelman sisällöstä.

Seuraavat rajoitukset koskevat tietokoneavusteista koulutusta:

Tietokoneohjelman avulla voidaan harjoitella esim. läpivalaisulaitteen käyttöä, mutta sillä ei voida kokonaan korvata harjoittelua oikealla laitteella.

Tietokoneavusteisen koulutuksen omaksumista tulee arvioida joko tietokoneohjelmaan tai kurssikokonaisuuteen sisältyvällä testillä.

Oppilaalla tulee olla tiedot ja taidot käyttää tietokonetta ohjelman edellyttämällä tavalla. Tietokoneavusteisen koulutusohjelman suorittamiselle tulee laatia suositusaika, jonka tulee olla riittävä eritasoisten henkilöiden suorituskyky huomioon ottaen. Kouluttajan tulee varmistaa, että koulutusta ei suoriteta yhtäjaksoisesti niin, että työaikarajoitukset ylittyvät. Kouluttaja vastaa siitä, että oppilaalla on tarvittava tekninen apu saatavilla.

Tilojen, joissa tietokoneavusteista koulutusta annetaan, tulee olla suojattuja ulkopuolisilta. Testejä suoritettaessa kouluttajan on varmistettava testin suorittajan henkilöllisyys.

Kurssien pituus

Kurssin lopullinen kesto riippuu opetettavista kokonaisuuksista, koulutettavien määrästä ja käytettävistä koulutusmenetelmistä. Koulutuksen kesto on ilmoitettava haettaessa koulutusohjelmalle hyväksyntää. Määriteltujen koulutusten vähimmäiskesto on 4 tuntia kategorioissa 5, 6, 9 ja 10. Kategorioissa 7, 8 ja 14 vähimmäiskesto on 2 tuntia.

Perehdyttämisjaksojen pituudet on kuvattu ilmailumääräyksessä SECM1-1.

Määräaikaiskoulutus

Määräaikaiskoulutuksesta on säädetty ilmailumääräyksessä SECM1-1. Täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1998 liitteen 11.2.3.1 – 11.2.3.5 kohdissa määriteltyjen turvatarkastustehtäviä suorittavien henkilöiden osalta määräaikaiskoulutusta täytyy antaa työtehtävästä riippuen 6 kk – 3 vuoden välein. Kaikkien muiden koulutusten osalta määräaikaiskoulutusta on annettava vähintään 5 vuoden välein. Määräaikaiskoulutusta on annettava myös silloin, kun tehtävän kannalta olennaiset määräykset muuttuvat.

Määräaikaiskoulutuksessa kerrataan peruskoulutuksessa saatuja tietoja ja taitoja keskittyen erityisesti peruskoulutuksen jälkeen tapahtuneisiin määräysten muutoksiin. Jos tiedossa on konkreettisia turvapoikkeamia, voi niitä käyttää esimerkkitapauksina opeteltaessa parhaita toimintatapoja.

Testit ja kokeet

Ennen kuin koulutettava voi suorittaa työtehtäviä itsenäisesti, on hänen suoritettava opiskelunsa hyväksytysti sekä läpäistävä tehtäväkohtainen testi tai loppukoe. Testien ja kokeiden on oltava riittävän vaikeita, jotta kouluttaja pystyy niiden avulla varmistumaan siitä, että koulutettava pystyy suoriutumaan tehtävistään omatoimisesti.

Ilmailumääräyksessä SECM1-1 kuvataan näyttökoe, jonka hyväksytyt suorittaminen on edellytyksenä turvatarkastajan pätevyyden saamiselle. Sitä noudatetaan arvioitaessa pätevyyksiä komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1998 liitteen 11.2.3.1 - 11.2.3.4 kohdissa lueteltujen tehtävien osalta.

Muiden koulutusten osalta loppukokeen tulee sisältää vähintään yksi kysymys jokaisesta aihealueen tavoitteesta tai vähintään 10 kysymystä jokaisesta opetuskategoriasta. Hyväksyttävissä suorituksessa on oltava 80 % oikeita vastauksia. Loppukoe on säilytettävä osana oppilaan koulutustietoja.

Loppukokeen lisäksi voidaan tehdä testi, jossa kouluttaja tarkkailemalla koulutettavaa oikeissa työtehtävissä varmistuu siitä, että koulutettava hallitsee työtehtävän. Kokeen tulos on kirjattava ja se on säilytettävä osana oppilaan koulutustietoja.

Jos koulutettava ei läpäise loppukoetta tai testiä, koulutettava saa suorittaa sen uudelleen sen jälkeen kun hänelle on annettu kouluttajan tarpeelliseksi katsoma määrä lisäkoulutusta.

Todistukset ja koulutuskirjanpito

Kun koulutettava on suorittanut testin tai loppukokeen hyväksytysti, on kouluttajan annettava hänelle todistus. Todistus myönnetään suomen tai ruotsin kielellä. Kouluttaja vahvistaa allekirjoituksellaan todistuksen aitouden.

Todistuksessa tulee olla seuraavat tiedot:

- koulutettavan nimi ja syntymäaika
- saavutettu pätevyys (koulutuskategoria, kategorioissa 11 ja 12 myös sanallisesti, opetuskategoriassa 6 a, b tai molemmat)
- koulutuksen suorittamispäivä
- todistuksen antopäivä (tulisi olla sama kuin koulutuksen suorittamispäivä)
- pätevyyden voimassaoloaika
- kouluttajan nimi ja allekirjoitus

Kategoriassa 11 on eriteltävä minkä tehtävän valvojan koulutuksesta on kysymys ja kategoriassa 12 onko kysymyksessä rahdin turvavastaavan koulutus tai turvapäällikön koulutus. Turvapäällikön koulutuksessa on eriteltävä toimiala.

Kouluttajan tulee pitää kirjaa ja säilyttää kirjanpito antamastaan koulutuksesta 10 vuotta. Kirjanpidosta tulee käydä ilmi:

- kenelle koulutusta on annettu
  - koulutettujen nimet, koulutusajankohta
- minkälaista koulutusta on annettu, tuntimäärät
  - luokkahuone, tietokonepohjaista, käytännön koulutusta
- tehdyt testit ja kokeet
  - niiden tulokset
- annetut todistukset

Turvatarkastustehtäviä suorittavat henkilöt

Kun turvatarkastajaksi koulutettava henkilö (kategoriat 1-4) on suorittanut koulutuksen hyväksytysti loppuun, tulee kouluttajan hakea hänelle Liikenteen turvallisuusvirastolta turvatarkastajahyväksyntä. Henkilö on pätevä toimimaan turvatarkastajana vasta saatuaan Liikenteen turvallisuusviraston hyväksynnän tehtävänsä.

5 KOULUTTAJAN OMAN TOIMINNAN ARVIOINTI

Jokaisen koulutuksen päätteeksi kouluttajan on pyydettävä koulutettavaa arvioimaan annetun koulutuksen tehokkuus. Arviointilomakkeessa on pyydettävä arviota vähintään seuraavista asioista:

- kouluttajan pätevyys kouluttajana
- tilojen, koulutusmateriaalin ja -välineiden riittävyys
- koulutuksen keston riittävyys

Arviot on tehtävä käyttäen vähintään kuusiosaista arvosteluasteikkoa, jossa pienin numero on "heikko" ja suurin numero "erittäin hyvä".

1	2	3	4	5	6

Annetut arvioinnit on säilytettävä osana koulutuskirjanpitoa. Jotta koulutuksen voidaan katsoa olevan riittävän tehokasta, jokaisen kurssin arvioinneista 80 % tulisi olla joko suurin tai toiseksi suurin.

Liikenteen turvallisuusviraston suorittama valvonta

Liikenteen turvallisuusvirasto osallistuu kouluttajan pitämille kursseille arvioidakseen koulutuksen tasoa. Koulutettavien antamat arvioinnit tarkastetaan osana kouluttajan toiminnan arviointia.

Arvioinneissa tarkastetaan koulutuksen vastaavuutta tämän koulutusohjelman määrittelyihin ja siinä arvioidaan:

- koulutuksen sisältö
- käytetyt koulutusmenetelmät
- koulutustilat, koulutusmateriaali ja – välineet
- testien ja loppukokeiden sisältö
- koulutuskirjanpito
- kouluttajan pätevyys kouluttajana
- koulutuksen tehokkuus

Kouluttajan tulee pyydettyäessä ilmoittaa Liikenteen turvallisuusvirastolle tulevista koulutustilaisuuksista. Arviointitarkastukset tehdään joko ennalta ilmoittaen tai ennalta ilmoittamatta. Arvioinnista lähetetään kouluttajalle raportti. Jos puutteita havaitaan, tulee kouluttajan korjata ne raportissa mainitussa määräajassa. Jos puutteita ei korjata, voi Liikenteen turvallisuusvirasto peruuttaa kouluttajan hyväksynnän Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1998 liitteen 11.5.4 kohdan mukaisesti.

6 OPINTOJAKSOJEN MÄÄRITTELY

6.1 HENKILÖIDEN, KÄSIMATKATAVAROIDEN, MUKANA KULKEVIEN TAVAROIDEN JA RUUMASSA KULJETETTAVIEN MATKATAVAROIDEN TURVATARKASTUKSIA SUORITTAVAT HENKILÖT (ei määrittelyä)

6.2 RAHDIN JA POSTIN TURVATARKASTUKSIA SUORITTAVAT HENKILÖT (ei määrittelyä)

6.3 LENTOLIIKENTEEN HARJOITTAJAN POSTILÄHETYSTEN JA MATERIAALIEN, LENNON AIKANA KÄYTETTÄVIEN TARVIKKEIDEN JA LENTOASEMATARVIKKEIDEN TURVATARKASTUKSIA SUORITTAVAT HENKILÖT (ei määrittelyä)

6.4 AJONEUVOJEN TARKASTUKSIA SUORITTAVAT HENKILÖT (ei määrittelyä)

6.5 LENTOASEMAN KULUNVALVONTAA SEKÄ VALVONTAA JA KIERTOVRTIOINTIA SUORITTAVAT HENKILÖT

6.5.1 Aiempien siviili-ilmailuun kohdistuneiden laittomien tekojen, terroritekojen ja nykyisten uhkien tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää, mitä "uhka" tarkoittaa ja mikä vaikutus erilaisilla uhkilla on suoritettaviin turvatehtäviin.

Tavoite 1. Koulutettava ymmärtää mitä uhka tarkoittaa.

Koulutuksen sisältö:

- uhkan määrittely on terroriteon todennäköisyys/mahdollisuus
- tiedusteluorganisaatioiden rooli: kokoavat ja arvioivat tietoja jotta mahdolliset terroristit tunnistettaisiin
- terroristien motivaatio ja aikomus tekojen suorittamiseen
- mahdollisuudet tekojen suorittamiseksi

Tavoite 2. Koulutettava ymmärtää minkälaiset henkilöt/organisaatiot voivat muodostaa uhkan ilmailulle

Koulutuksen sisältö:

- terroristit, rikolliset, henkisesti sairaat, aktivistit, pakolaiset/turvapaikanhakijat
- sisäpiiri: tyytymättömät työntekijät jotka haluavat kostaa, pakotetut työntekijät, radikalisoituneet

Tavoite 3. Koulutettava ymmärtää erilaisten henkilöiden/organisaatioiden motiivit

Koulutuksen sisältö:

- saada julkisuutta
- vaatia tovereiden vapauttamista vankilasta
- muuttaa hallituksen politiikkaa (tai kansainvälistä)
- väestön pelottelu ja normaalin elämän häirintä
- hyökkäykset yksittäisiä epämieluisia henkilöitä kohtaan
- kiristys ja ryöstäminen
- heikentää luottamusta ja horjuttaa terrorismia torjuvien viranomaisten toimintaa

Tavoite 4. Koulutettava ymmärtää mitä erilaisia laittomia tekoja voidaan tehdä

Koulutuksen sisältö:

- ilma-aluksen kaappaus (perinteinen ja käyttö aseena)
- ilma-aluksen sabotointi, pommin sijoittaminen koneeseen ja alas ampuminen
- terroriteko lentoasemalla (pommit, aseellinen hyökkäys, hyökkäys ajoneuvolla: aulat, lähtöselvitys, turvatarkastuspisteet
- lentoasemien sabotointi
- hyökkäykset lentoaseman ulkopuolella: paloasemat, polttoainevarastot, catering, rahti, lentoyhtiöiden pääkonttori
- pommien kokoaminen ja asentaminen turvatarkastuksen jälkeen

Tavoite 5. Koulutettava ymmärtää miksi siviili-ilmailu on houkutteleva kohde terroristeille

Koulutuksen sisältö:

- mediaseksikkyys
- lentoasemilla on paljon ihmisiä – paljon uhreja
- isku pakottaa valtion toimenpiteisiin
- suuret kaupalliset tappiot
- isku mahdollista tehdä pienellä riskillä

Tavoite 6. Koulutettava ymmärtää jatkuvan riskinarvioinnin tärkeyden, kuka sitä tekee ja kuinka siitä tiedotetaan

Koulutuksen sisältö:

- turvatoimet määräytyvät voimassa olevan uhkatason mukaan
- alhaisenkin uhkatason aikana ovat perusturvatoimet suoritettava
- riskinarviointia tekee ja uhkatason mahdollisesta muutoksesta päättää poliisi
- uhkatason muuttuessa otetaan käyttöön tiukennetut turvatoimet, jotka on määritelty poikkeustilasuunnitelmissa
- poliisi tiedottaa uhkatason muutoksesta lentoaseman pitäjää, joka tiedottaa organisaatiotaan ja alihankkijoitaan

Tavoite 7. Koulutettava ymmärtää henkilöstöön kohdistettujen turvatoimien tarkoituksen ja sisäpiiriuhkan sekä kuinka sitä torjutaan

Koulutuksen sisältö:

- jokaisella turvatehtävissä työskentelevällä on keskeinen merkitys laittomien tekojen ehkäisemisessä
- rehellisyys, luottamus ja tinkimättömyys ovat välttämättömiä ominaisuuksia
- Kuka on sisäpiiriuhka? henkilöllä voi olla poliittinen tai uskonnollinen vakaumus, hän voi olla tyytymätön tai pakotettu, tai motiivi voi olla taloudellisen edun tavoittelu
- henkilöstä voi tulla uhka ymmärtämättömyyttään tekemällä esim. "palvelus" tuttavalle tai sukulaiselle tai kertomalla kuinka turvatoimet tarkalleen suoritetaan. Turvatoimista ei saa keskustella ulkopuolisten kanssa. Kaikki epäilyttävät kyselyt ja pyynnöt on raportoitava esimiehelle tai poliisille.
- kaikkia määräyksiä henkilöllisyyden ja kulkuoikeuksien tarkistamisesta tulee noudattaa
- henkilöstölle osoitetut säännöt ja määräykset koskevat kaikkia työntekijöitä, vakituisia, osa-aikaisia, alihankkijoiden sekä vuokratyövoimaa

Tavoite 8. Koulutettava ymmärtää mitä tehdä jos epäilee henkilön muodostavan riskin

Koulutuksen sisältö:

- jos havaitset henkilön laiminlyövän velvollisuuksiaan turvatehtävien suorittamisessa
- jos havaitset henkilön sallivan erivapauksia joillekin henkilöille
- jos havaitset henkilön toimivan turvamääräysten vastaisesti
- havaituista laiminlyönneistä on kerrottava esimiehelle välittömästi

6.5.2 Ilmailun turvaamista koskeva lainsäädännön tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää mitkä kansainväliset ja kansalliset tahot antavat siviili-ilmailun turvaamista koskevia säädöksiä

Tavoite 1. Koulutettava ymmärtää kansainvälisten organisaatioiden ja kansallisen lainsäädännön yhteydet ja merkityksen

Koulutuksen sisältö:

- Yhteisesti sovitulla turvatoimilla pyritään ehkäisemään siviili-ilmailuun kohdistuvat laittomat teot eli estämään terroristien aiheet.
- Kansainväliset organisaatiot:
  - ICAO – Annex 17 sisältää siviili-ilmailun parissa työskenteleviin henkilöihin ja tavaroihin kohdistettuja turvamääräyksiä, eli standardeja ja suosituksia joita kaikki ICAO-jäsenvaltiot ovat sitoutuneet noudattamaan
  - ECAC – Eurooppalainen ICAO:n alajärjestö. Doc 30 sisältää ICAO:n standardeja yksityiskohtaisempia suosituksia. Jäsenmaita enemmän kuin EU:ssa
  - EU – suoraan sovellettavaa kaikkia siviili-ilmailun parissa työskentelevää henkilöitä ja tavaroita koskevaa lainsäädäntöä, jota kaikkien EU-maiden on noudatettava. Jäsenmaat voivat näiden lisäksi antaa omia EU-lainsäädäntöä tiukempia määräyksiään.
- Kansallinen vastuunjako
  - Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi) = Suomen ilmailulaissa määritelty viranomainen, joka voi antaa kansallisia määräyksiä ja joka valvoo kaikkien määräysten toteuttamista Suomessa

6.5.3 Kulunvalvontaa koskevien lakisäätteisten vaatimusten tuntemus, mukaan luettuina vapautukset ja erilaiset turvamenettelyt

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää mitä lakisäätteisiä vaatimuksia kulunvalvontaan liittyy

Tavoite1: Koulutettava osaa soveltaa vaatimukset käytännön toimintaan

Koulutuksen sisältö:

- kulunvalvontaa koskeva EU-lainsäädäntö kokonaisuudessaan
- lentoaseman saattomenettely

6.5.4 Ilmailun turvaamisen tavoitteiden ja organisaation tuntemus, mukaan luettuina turvavaltotoimenpiteitä toteuttavien henkilöiden velvollisuudet ja vastuut

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää mikä on ilmailun turvaamisen tavoite ja yhteisten sääntöjen laatimisen ja noudattamisen tärkeyden sekä mitkä kansalliset tahot antavat siviili-ilmailun turvaamista koskevia säädöksiä ja valvovat niiden toteuttamista

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää turvatoimien tavoitteen ja oman vastuunsa

Koulutuksen sisältö:

- turvatoimilla pyritään ehkäisemään terroritekoja
- jokaisella työntekijällä on keskeinen rooli turvaamisessa
- kokonaisuus on yhtä heikko kuin sen heikoin lenkki
- kokonaisuuden hallinnoimiseksi Liikenteen turvallisuusvirasto julkaisee Siviili- ilmailun kansallista turvaohjelmaa (SIKT) johon on koottu kaikki siviili-ilmailun turvaamista koskeva lainsäädäntö. SIKT:ssa on myös määritelty kuka toimija vastaa mistäkin tehtävästä. Eri toimijat, esim. lentoaseman pitäjät, valvotut edustajat, tunnetut lähettäjät, valvotut toimittajat laativat omaa toimintaansa koskevat turvaohjelmansa SIKT:n perusteella.

Tavoite 2. Koulutettava ymmärtää oman organisaationsa turvaohjelman merkityksen

Koulutuksen sisältö:

- turvaohjelmassa kuvataan kuinka lain edellyttämät turvatoimet toteutetaan yrityksen toimipaikassa käytännön tehtävissä
- turvaohjelma sisältää henkilöstölle tarkoitettuja työhjeita
- jokaisen henkilön on noudatettava yrityksensä turvaohjelmaa ja sen sisältämiä ohjeita

6.5.5 Lentoasemalla käytettyjen kulunvalvontajärjestelmien tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää kulunvalvonnan merkityksen ja kuinka sitä toteutetaan

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää kulunvalvonnan periaatteet

Koulutuksen sisältö:

- suojattavat alueet, lentoaseman turvavaltovaltu alue, rahtiterminaali, jne.
- kenelle pääsy voidaan sallia, perusteet
- kuinka pääsyä valvotaan, manuaalisesti, elektronisesti

Tavoite 2: Koulutettava osaa valvoa kulkua kulkuaukoilla

Koulutuksen sisältö:

- mitä toimenpiteitä kulkuaukoilla suoritetaan kun henkilö/ajoneuvo kulkee sen kautta
- mitä laitteita käytetään kulunvalvonnassa, sähköiset lukijat, tietojärjestelmät
- kulkuoikeuksien manuaalinen tarkastaminen kortista, ajoneuvolupien tarkastaminen ajoneuvosta

6.5.6 Lentoasemalla käytettyjen henkilökorttijärjestelmien tuntemus, lentokenttäalueelle pääsyyn oikeuttavien lupien tuntemus, mukaan luettuina henkilö- kortit ja ajoneuvoluvat ja kyky tunnistaa nämä luvat

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää lentoaseman myöntämän henkilökortin merkityksen, kuinka ne myönnetään ja kuinka ne voi menettää

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää minkälaisia henkilökortteja lentoasemalla on käytössä

Koulutuksen sisältö:

- lentoaseman henkilökortit ja niiden antamat kulkuoikeudet lentoasemalle sekä voimassaolo
- kuinka kortti myönnetään, perusteet ja prosessi
- perusteet, jolla kortti peruutetaan
- toimenpiteet kortin kadotessa
- muut lentoasemalla hyväksytyt henkilökortit, viranomaiset, tms.

Tavoite 2: Koulutettava tunnistaa luvat

Koulutuksen sisältö:

- lentoaseman henkilökortti ja ajoneuvolupa
- muut lentoasemalla pääsyyn oikeuttavat luvat, viranomaisten, etc.
- matkustajien liikkumiseen liittyvät luvat
- mahdolliset väärinkäyttöyritykset ja kuinka niihin tulee reagoida

6.5.7 Henkilöiden pysäyttämässä käytettävien menetelmien tuntemus sekä niiden olosuhteiden tuntemus, joissa henkilöt olisi pysäytettävä tai heistä olisi ilmoitettava

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää milloin henkilön kulku tulee pysäyttää, kuinka se tehdään ja kenelle asiasta ilmoitetaan

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää kuinka kulkua valvotaan kulkuaukoilla

Koulutuksen sisältö:

- matkustajien kulkuoikeuden toteaminen
- henkilökorttien ja ajoneuvolupien oikeellisuuden ja voimassaolon tarkastaminen
- saattomenettely
- vierailijat
- hälytykseen vastaavat, poliisi, palokunta, ensiapu, vartijat

Tavoite 2: Koulutettava ymmärtää mitä tulee tehdä jos kulkua ei voida sallia

Koulutuksen sisältö:

- pyydettyä henkilöä/ajoneuvoa sivummalle asian selvittämiseksi
- selitettävä henkilölle miksi kulkua ei voida sallia
- väärennettyjä kortteja/ajoneuvolupia ei saa antaa takaisin
- ei saa fyysisesti estää, kutsuttava esimies paikalle
- tehtävä ilmoitus esimiehelle, vaikka pyrkijä olisikin luopunut aikeestaan, kerrottava oliko kysymyksessä esim. henkilökortin väärinkäyttöyritys

Tavoite 3: Koulutettava ymmärtää partioinnin ja vartioinnin merkityksen ja tehtävät

Koulutuksen sisältö:

- partioinnin kohteet, maaliikennealue, lentokenttäalue, turvalvottu alue
- partion velvollisuudet suojata ympäristöä ja kulkuaukkoja
- partioinnin velvollisuus valvoa turvalvotulla alueella olevien kulkuoikeuksia
- partioinnin velvollisuus vastata turvapoikkeamiin

6.5.8 Ilmoitusmenettelyjen tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää turvapoikkeamista ilmoittamisen tärkeyden ja tuntee eri menetelmät ilmoituksen tekemiseen

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää lentoaseman turvaorganisaation rakenteen

Koulutuksen sisältö:

- lentoaseman turvaorganisaatio
- mihin koulutettava sijoittuu organisaation sisällä
- erilaiset mahdolliset poikkeamat, uhkasoitot, häiriökäyttäytyminen, jne.
- kenelle/miten ilmoitetaan erilaisista poikkeamista
- organisaation ilmoitusmenetelmät, lomakkeet, raportointijärjestelmät, kuinka täytetään ja mihin toimitetaan

Tavoite 2: Koulutettava osaa käyttää erilaisia ilmoitusvälineitä

Koulutuksen sisältö:

- minkälaisia välineitä työpisteessä on käytössä, radiopuhelin, puhelin, hätänappi
- hälytyksen tekeminen erilaisissa tilanteissa, tulipalo, sairaskohtaus, häiriökäyttäytyminen, pommiuhka

6.5.9 Häätätilamenettelyjen tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava tietää roolinsa ja tehtävänsä hätätilanteissa

Tavoite 1: Koulutettava tunnistaa erilaiset hätätilanteet

Koulutuksen sisältö:

- ilma-alueen kaappaus – miten vaikuttaa lentoaseman toimintaan – vartijan rooli
- pommiuhkaus – miten vaikuttaa lentoaseman toimintaan – vartijan rooli
- onnettomuus – vartijan rooli

Tavoite 2: Koulutettava tuntee palo- ja pelastusorganisaatiot ja niiden roolit sekä kuinka niihin otetaan yhteyttä

Koulutuksen sisältö:

- eri viranomaisten roolit ja vastuut hätätilanteissa - yhteydenotto
- koulutettavan rooli viranomaisten avustajana

6.5.10 Kyky tunnistaa kielletyt esineet

Tarkoitus: Koulutettava tunnistaa erityyppisiä kiellettyjä esineitä ja aineita mukaan lukien räjähteet ja pommit sekä niiden osat

Tavoite 1: Koulutettava tuntee EY-asetuksessa 185/2010 olevan kiellettyjen esineiden listan

Koulutuksen sisältö:

- EY-lainsäädäntö ko. osin
- ero matkustajille ja henkilöstölle sallittujen esineiden ja aineiden välillä, mitä saa kuljettaa

Tavoite 2: Koulutettava tunnistaa kielletyt esineet

Koulutuksen sisältö:

- mitä erilaisia esineitä kuuluu kiellettyihin esinetyyppeihin, veitsien terän pituus, erilaiset aseet, työkalut
- kenellä on oikeus kuljettaa ja pitää hallussaan kiellettyjä esineitä
- kuinka kuljetus- ja hallussapito-oikeus todennetaan

Tavoite 3: Koulutettava tunnistaa merkkejä mahdollisista kielletyistä esineistä

Koulutuksen sisältö:

- pakkauksen sisältö ei vastaa päällyksen kuvausta
- johtoja ei-elektronisissa tavaroissa
- selittämätöntä orgaanista ainetta sähkölaitteessa
- outo mantelimainen tuoksu tai muu vahva tuoksu jolla voisi peittää räjähteen tuoksun
- rikkinäinen laite jota yritetty paikata
- epätavallinen esineen paino
- aseiden eri osat

Tavoite 4: Koulutettava tunnistaa merkkejä räjähteistä ja pommien osista

Koulutuksen sisältö:

- räjähteiden olomuoto: kiinteät ja nestemäiset
- herkästi syttyvät nesteet
- sytyttimet ja niiden osat
- kootut pommit ja räjähteet

6.5.11 Kyky reagoida asianmukaisesti, kun kiellettyjä esineitä havaitaan

Tarkoitus: Koulutettava tietää roolinsa ja tehtävänsä, kun kiellettyjä esineitä havaitaan

Tavoite 1: Koulutettava osaa toimia oikein kun kiellettyjä esineitä havaitaan

Koulutuksen sisältö:

- selkeästi kielletty esine havaitaan partioinnin aikana asematasolla – mitä tehdään
- milloin ilmoitetaan poliisille/pommiryhmälle
- mitä kerrotaan ilmoituksessa: missä esine sijaitsee, evakuoidaan ihmiset lähiympäristöstä (etäisyys), muodostetaan vartiointiketju, jotta kukaan ei pääse alueelle, avustetaan poliisia/pommiryhmää
- raportoidaan tapahtuneesta lentoaseman käytännön mukaan

Tavoite 2: Koulutettava tietää kuinka reagoida löydettyä laukku ilman omistajaa

Koulutuksen sisältö:

- selvittävä lähellä olevilta kuuluuko laukku heille
- laukkuun ei saa koskea
- milloin ilmoitetaan poliisille/pommiryhmälle vartioimattomista tavaroista
- mahdollinen evakuointi, avustetaan poliisia/pommiryhmää
- laukkua on vartioitava riittävältä etäisyydeltä kunnes vetovastuu siirtyy muille

Tavoite 3: Koulutettava tietää mitä tulee tehdä kun kielletty esine tai aine havaitaan henkilön hallusta turvavalvotulla alueella tai kulkuaukolla

Koulutuksen sisältö:

- henkilölle kerrottava, että esinettä tai ainetta ei saa viedä turvavalvotulle alueelle
- esineestä/aineesta riippuen ilmoitettava esimiehelle tai poliisille
- mitä tehdään turvavalvotulla alueella havaituille kielletyille esineille ja aineille, joista henkilö päättää siellä luopua

6.5.12 Kyky reagoida asianmukaisesti turvallisuutta vaarantaviin tapahtumiin

Tarkoitus: Koulutettava tietää roolinsa jos tapahtuu turvallisuuspoikkeama

Tavoite 1: Koulutettava tietää kuka vastaa turvallisuuspoikkeamien hoidosta

Koulutuksen sisältö:

- milloin kutsutaan paikalle vartija
- milloin kutsutaan paikalle poliisi
- milloin kutsutaan paikalle palokunta
- lentoaseman työntekijöillä on ilmoitusvelvollisuus. Työohjeista selviää kenelle kunkin työntekijän on ilmoitettava havaitsemistaan poikkeamista.
- jos lentoasemalla on käytössä koodisanoja, opetetaan niiden käyttö

Tavoite 2: Koulutettava tietää kuinka tulee reagoida jos annetaan hälytys

Koulutuksen sisältö:

- miten hälytys annetaan, kuinka siitä ilmoitetaan koko henkilöstölle
- miten yksilön tulee toimia jos hälytys on annettu, pommi, palo, kaappaus

Tavoite 3: Koulutettava tietää kuinka toimia jos hän vastaanottaa pommiuhkauksen

Koulutuksen sisältö:

- tärkeää pysyä rauhallisena
- kysyttävä uhkaajalta: missä pommi on, milloin se räjähtää, millaiselta se näyttää, kuka olet, miksi teet tämän
- kirjoita mahdollisuuksien mukaan ylös ilmoituksen vastaanottoaika aika ja mitä uhkaaja sanoi
- ilmoita esimiehellesi/poliisille
- täytä raportti

6.5.13 Tieto siitä, kuinka ihmisten käyttäytyminen ja reaktiot voivat vaikuttaa turvatoimiin

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää ihmisten erilaisen käyttäytymisen syitä ja kuinka ne tulee huomioida turvatehtävissä

Tavoite 1: Koulutettava tietää kuinka ihmiset voivat reagoida kulunvalvontaan

Koulutuksen sisältö:

- kulun rajoittamisesta ei pidetä
- henkilöt eivät ymmärrä miksi kulkua rajoitetaan
- henkilö pelkää että hänen hallussaan oleva kielletty esine paljastuu
- henkilöllä ei ole kulkuoikeutta

6.5.14 Kyky kommunikoida selkeästi ja varmasti

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää selkeän kommunikoinnin tärkeyden turvatehtäviä suorittaessa

Tavoite 1: Koulutettava tietää mitä perustietoa hänen on annettava ja mistä hän yksityiskohtaisen tiedon löytää

Koulutuksen sisältö:

- miksi kulkuoikeuden osoittamiseksi pitää näyttää henkilökortti tai muu määritelty tunniste, miksi univormu ei riitä
- perusteet kulun kieltämiselle
- perusteet esineen tai aineen kuljettamisen kieltämiselle

6.5.15 Vuorovaikutustaidot, erityisesti se, kuinka tulisi käsitellä kulttuurieroja ja mahdollisesti häiriötä aiheuttavia matkustajia

Tarkoitus: Koulutettava tietää minkälaisia eroavaisuuksia eri kulttuurien välillä on ja kuinka ne tulee huomioida työtehtävissä.

Tavoite 1: Koulutettava osaa tunnistaa eri kulttuureita

Koulutuksen sisältö:

- erilaiset tunnusomaiset vaatetukset
- vaatetuksen tai asusteiden merkitys, ml. niiden koskemattomuus

Tavoite 2: Koulutettava osaa tunnistaa eri uskontoja

Koulutuksen sisältö:

- eri uskontojen tunnusomaiset piirteet
- eri uskontojen jakautuminen maanosittain/maittain
- eri uskontojen tärkeimmät erityismääräykset

Tavoite 3: Koulutettava tietää tärkeimmät kulttuurien eroavaisuudet

Koulutuksen sisältö:

- erilaiset häiriötä aiheuttavien matkustajien lähestymistavat
- kuinka toimitaan kun yhteistä kieltä ei löydy
- kuinka toimitaan ryhmien kohdalla (naisia ja miehiä) eri kulttuureissa
- määräykset eri kielillä, mistä löytyy

Tavoite 4: Koulutettava tietää kuinka käsitellään mahdollisesti häiriötä aiheuttavia matkustajia

Koulutuksen sisältö:

- poliisi vastaa mahdollisesti häiriötä aiheuttavien matkustajien kuljettamisesta ilma-alukseen. Mahdollisesti häiriötä aiheuttavilla matkustajilla tarkoitetaan tässä yhteydessä maasta karkotettuja henkilöitä, joita poliisi saattaa.
- poliisin mahdollinen avustaminen pyydettyäessä

6.6 ILMA-ALUSTEN TURVAETSINTÖJÄ SUORITTAVAT HENKILÖT

6.6.1 Ilma-alusten turvaetsintöjä koskevien lakisääteisten vaatimusten tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää, että vaatimukset perustuvat lakeihin ja/tai asetuksiin.

Tavoite1: Koulutettava ymmärtää mitä vaatimuksia on olemassa

Koulutuksen sisältö:

- ilma-alusten turvaetsintää koskeva EU-lainsäädäntö kokonaisuudessaan

6.6.2 Niiden alustyyppien rakenteen tuntemus, joissa henkilö suorittaa ilma- alusten turvaetsintöjä

Tarkoitus: Koulutettava osaa soveltaa vaatimukset käytännön toimintaan

Tavoite 1: Koulutettava tietää missä tarkastettavat paikat sijaitsevat

Koulutuksen sisältö:

- erilaisten ilma-alusten rakenne (ne joissa tulee työskentelemään)

6.6.3 Kyky tunnistaa kielletyt esineet

Tarkoitus: Koulutettava tunnistaa erityyppisiä kiellettyjä esineitä ja aineita mukaan lukien räjähteet ja pommit ja niiden osat

Tavoite 1: Koulutettava tuntee EY-asetuksessa 185/2010 olevan kiellettyjen esineiden listan

Koulutuksen sisältö:

- EY-lainsäädäntö ko. osin
- ero käsimatkatavaroiden ja ruumamatkatavaroiden välillä, mitä saa kuljettaa

Tavoite 2: Koulutettava tunnistaa kielletyt esineet ja ymmärtää eron vaarattomaan ilma-alukseen matkustajilta unohtuneisiin tavaroihin kuten silmälaseihin, avaimiin, jne.

Koulutuksen sisältö:

- mitä erilaisia esineitä kuuluu kiellettyihin esinetyyppeihin, sallitun veitsen terän pituus, erilaiset aseet ja niiden osat, työkalut
- kenellä on oikeus kuljettaa kiellettyjä esineitä
- kuinka kuljetusoikeus todennetaan

Tavoite 3: Koulutettava tunnistaa merkkejä mahdollisista terroripommeista

Koulutuksen sisältö:

- pakkauksessa näkyvä johto
- outo mantelimainen tuoksu tai muu vahva tuoksu jolla voisi peittää räjähteen tuoksun
- rikkinäinen laite jota yritetty paikata

6.6.4 Kyky reagoida asianmukaisesti, kun kiellettyjä esineitä havaitaan

Tarkoitus: Koulutettava tietää roolinsa ja tehtävänsä, kun kiellettyjä esineitä havaitaan

Tavoite 1: Koulutettava osaa toimia oikein kun hän havaitsee kielletyn esineen

Koulutuksen sisältö:

- mahdollinen kielletty esine löydetään turvaetsinnässä matkustamosta
  - mitä tehdään jos esine on tunnistettavissa vaarattomaksi (esim. silmälasit), kenelle ilmoitetaan
  - mitä tehdään jos esinettä ei voida tunnistaa (suljettu pakkaus), kenelle ilmoitetaan
- mahdollinen kielletty esine löydetään turvaetsinnässä ruumasta
  - mitä tehdään jos esine on tunnistettavissa vaarattomaksi (esim. työkalu), kenelle ilmoitetaan, mitä ilmoituksessa kerrotaan
  - mitä tehdään jos esinettä ei voida tunnistaa (suljettu pakkaus), kenelle ilmoitetaan, mitä ilmoituksessa kerrotaan
- mahdollinen kielletty esine löydetään turvaetsinnässä huoltoluukusta
  - mitä tehdään jos esine on tunnistettavissa vaarattomaksi (esim. työkalu), kenelle ilmoitetaan, mitä ilmoituksessa kerrotaan
  - mitä tehdään jos esinettä ei voida tunnistaa (suljettu pakkaus), kenelle ilmoitetaan, mitä ilmoituksessa kerrotaan

Tavoite 2: Koulutettava osaa toimia oikein kun hän havaitsee kielletyn esineen

Koulutuksen sisältö:

- mitä tehdään, kun on syytä epäillä löydetyn esineen olevan terroripommi
  - kenelle ilmoitetaan, mitä ilmoituksessa kerrotaan
  - evakuoidaan ihmiset lähiympäristöstä (etäisyys)
  - muodostetaan vartiointiketju, jotta kukaan ei pääse alueelle
  - avustetaan poliisia/pommiryhmää

raportoidaan lopuksi tapahtuneesta lentoaseman käytännön mukaan

6.6.5 Tieto siitä, kuinka kiellettyjä esineitä voidaan kätkeä

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää että kiellettyjä esineitä voidaan naamioida vaarattomiksi tai kätkeä niitä vaarattomien esineiden joukkoon

Tavoite 1: Koulutettava tietää mitä esineitä ja laitteita kuuluu ilma-aluksen vakiovarustukseen

Koulutuksen sisältö:

- erilaiset esineet ja laitteet ilma-aluksen matkustamossa (ensiapuvälineet, tynnyt, huovat, lehdet)
- missä näitä esineitä ja laitteita säilytetään kussakin ilma-alustyyppissä

Tavoite 3: Koulutettava tunnistaa merkkejä mahdollisista kielletyistä esineistä

Koulutuksen sisältö:

- esineiden ja/tai laitteiden määrä poikkeaa normaalista
- johtoja ei-elektronisissa tavaroissa
- selittämätöntä orgaanista ainetta sähkölaitteessa
- outo mantelimainen tuoksu tai muu vahva tuoksu jolla voisi peittää räjähteen tuoksun
- rikkinäinen laite jota yritetty paikata
- epätavallinen esineen paino

Tavoite 4: Koulutettava tunnistaa merkkejä räjähteistä ja pommien osista

Koulutuksen sisältö:

- räjähteiden olomuoto: kiinteät ja nestemäiset, kuinka ne voidaan naamioida näyttämään viattomilta esineiltä tai aineilta
- herkästi syttyvät nesteet (tuoksu)
- sytyttimet ja niiden osat
- kootut palopommit ja räjähteet (miltä ne näyttävät)

6.6.6 Kyky tehdä ilma-alusten turvaetsintöjä riittävän tarkasti, jotta voidaan kohtuudella varmistaa, että kätkeyt esineet havaitaan

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää mitä tarkoittaa riittävän tarkasti ja kohtuudella varmistaminen

Tavoite 1: Koulutettava tietää mitkä paikat ilma-aluksessa on tarkastettava

A) Ilma-aluksen sisäpuoliset kohteet

Koulutuksen sisältö:

- tarkastettavat paikat
  - paikat jotka on tarkastettava kokonaisuudessaan
  - paikat, joista tarkastetaan vain määrätty määrä

B) Ilma-aluksen ulkopuoliset kohteet

Koulutuksen sisältö:

- tarkastettavat paikat
  - paikat jotka on tarkastettava

Tavoite 2: Koulutettava ymmärtää lennon aikaisten poikkeavien tilanteiden merkityksen tarkastuksen suorittamiseen

Koulutuksen sisältö:

- häiriötä aiheuttavat tai epätavallisesti käyttäytyvät matkustajat
  - istuinpaikkojen ja lähiympäristön tarkka tutkiminen
  - niiden paikkojen kohdistettu tutkiminen, joita muutoin tarkastetaan vain määrätty määrä
  - jos matkustaja on päässyt tiloihin, joihin hänellä ei yleensä ole pääsyä, niiden tilojen tarkka tutkiminen

6.7 ILMA-ALUSTEN SUOJAAMISTA SUORITTAVAT HENKILÖT

6.7.1 Tieto siitä, kuinka ilma-alus suojataan ja estetään luvaton pääsy siihen

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää, miksi ilma-alusta tulee suojata ja kuinka se tapahtuu

Tavoite1: Koulutettava ymmärtää mitä vaatimuksia on olemassa

Koulutuksen sisältö:

- selvitys miksi suojaamista tarvitaan (estämään asiattomien pääsy, kiellettyjen esineiden ja aineiden tuonti ja piilottaminen, sabotaasityöt)
- ilma-aluksen suojaamista koskeva EY-lainsäädäntö kokonaisuudessaan

Tavoite 2: Koulutettava ymmärtää oman vastuunsa

Koulutuksen sisältö:

- tehtäväkohtaiset vastuut
  - ilma-aluksen miehistön vastuut
  - asematasolla työskentelevien vastuut

6.7.2 Ilma-alusten sinetöintimenettelyjen tuntemus, jos sellaisia sovelletaan

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää, missä ja milloin sinettejä käytetään ja kuinka se tapahtuu

Tavoite1: Koulutettava ymmärtää missä ja milloin sinettejä käytetään

Koulutuksen sisältö:

- ilma-aluksen sinetöitävät osat (lentoyhtiökohtaisesti ovet, huoltoluukut)
- milloin sinetöinti tehdään (lentoyhtiökohtaisesti)

Tavoite 2: Koulutettava ymmärtää sinettien käyttöprosessin

Koulutuksen sisältö:

- lentoyhtiökohtaiset prosessit sinettien hallinnasta ja käytöstä
- numeroinnin merkitys

6.7.3 Lentoasemalla käytettyjen henkilökorttien tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava tuntee lentoasemalla käytettävät luvat

Tavoite 1: Koulutettava tunnistaa henkilökortit ja luvat

Koulutuksen sisältö:

- lentoaseman henkilökortti ja ajoneuvolupa
- muut lentoasemalla pääsyyn oikeuttavat luvat, viranomaisten, etc.
- matkustajien liikkumiseen liittyvät luvat
- mahdolliset väärinkäyttöyritykset ja kuinka niihin tulee reagoida

6.7.4 Henkilöiden pysäyttämisen käytettävien menettelyjen tuntemus sekä niiden olosuhteiden tuntemus, joissa henkilöt olisi pysäytettävä tai heistä olisi ilmoitettava

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää milloin henkilön kulku tulee pysäyttää, kuinka se tehdään ja kenelle asiasta ilmoitetaan

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää kuinka kulkua valvotaan

Koulutuksen sisältö:

- henkilökorttien oikeellisuuden ja voimassaolon tarkastaminen
- vierailijat
- hälytykseen vastaavat, poliisi, palokunta, ensiapu, vartijat

Tavoite 2: Koulutettava ymmärtää mitä tulee tehdä jos kulkua ei voida sallia

Koulutuksen sisältö:

- pyydettyä henkilöä/ajoneuvoa sivummalle asian selvittämiseksi
- selitettävä henkilölle miksi kulkua ei voida sallia
- väärennetyt kortteja/ajoneuvolupia ei saa antaa takaisin
- ei saa fyysisesti estää, kutsuttava esimies paikalle
- tehtävä ilmoitus esimiehelle, vaikka pyrkijä olisikin luopunut aikeestaan kerrottava oliko kysymyksessä esim. henkilökortin väärinkäyttöyritys

6.7.5 Häätötilannemenettelyjen tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava tietää roolinsa ja tehtävänsä hätötilanteissa

Tavoite 1: Koulutettava tunnistaa erilaiset hätötilanteet

Koulutuksen sisältö:

- ilma-aluksen kaappaus – miten vaikuttaa lentoaseman toimintaan
- pommiuhkaus – miten vaikuttaa lentoaseman toimintaan
- onnettomuus

Tavoite 2: Koulutettava tuntee palo- ja pelastusorganisaatiot ja niiden roolit sekä kuinka niihin otetaan yhteyttä

Koulutuksen sisältö:

- eri viranomaisten roolit ja vastuut hätötilanteissa - yhteydenotto
- koulutettavan rooli viranomaisten avustajana

6.8 MATKATAVAROIDEN TUNNISTAMISTA SUORITTAVAT HENKILÖT

6.8.1 Aiempien siviili-ilmailuun kohdistuneiden laittomien tekojen, terroritekojen ja nykyisten uhkien tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää, mitä "uhka" tarkoittaa ja mikä vaikutus erilaisilla uhkilla on suoritettaviin turvatehtäviin.

Tavoite 1. Koulutettava ymmärtää mitä uhka tarkoittaa.

Koulutuksen sisältö:

- uhkan määrittely on terroriteon todennäköisyys/mahdollisuus
- tiedusteluorganisaatioiden rooli: kokoavat ja arvioivat tietoja jotta mahdolliset terroristit tunnistettaisiin
- terroristien motivaatio ja aikomus tekojen suorittamiseen
- mahdollisuudet tekojen suorittamiseksi

Tavoite 2. Koulutettava ymmärtää minkälaiset henkilöt/organisaatiot voivat muodostaa uhkan ilmailulle

Koulutuksen sisältö:

- terroristit, rikolliset, henkisesti sairaat, aktivistit, pakolaiset/turvapaikanhakijat
- sisäpiiri: tyytymättömät työntekijät jotka haluavat kostaa, pakotetut työntekijät, radikalisoituneet

Tavoite 3. Koulutettava ymmärtää erilaisten henkilöiden/organisaatioiden motiivit

Koulutuksen sisältö:

- saada julkisuutta
- vaatia tovereiden vapauttamista vankilasta
- muuttaa hallituksen politiikkaa (tai kansainvälistä)
- väestön pelottelu ja normaalin elämän häirintä
- hyökkäykset yksittäisiä epämieluisia henkilöitä kohtaan
- kiristys ja ryöstäminen
- heikentää luottamusta ja horjuttaa terroria torjuvien viranomaisten toimintaa

Tavoite 4. Koulutettava ymmärtää mitä erilaisia laittomia tekoja voidaan tehdä

Koulutuksen sisältö:

- ilma-aluksen kaappaus (perinteinen ja käyttö aseena)
- ilma-aluksen sabotointi, pommin sijoittaminen koneeseen ja alas ampuminen
- terroriteko lentoasemalla (pommit, aseellinen hyökkäys, hyökkäys ajoneuvolla: aulat, lähtöselvitys, turvatarkastuspisteet
- lentoasemien sabotointi
- hyökkäykset lentoaseman ulkopuolella: paloasemat, polttoainevarastot, catering, rahti, lentoyhtiöiden pääkonttori
- pommien kokoaminen ja asentaminen turvatarkastuksen jälkeen

Tavoite 5. Koulutettava ymmärtää miksi siviili-ilmailu on houkutteleva kohde terroristeille

Koulutuksen sisältö:

- mediaseksikkyyys
- lentoasemilla on paljon ihmisiä – paljon uhreja
- isku pakottaa valtion toimenpiteisiin
- suuret kaupalliset tappiot
- isku mahdollista tehdä pienellä riskillä

Tavoite 6. Koulutettava ymmärtää henkilöstöön kohdistettujen turvatoimien tarkoituksen ja sisäpiiriuhkan sekä kuinka sitä torjutaan

Koulutuksen sisältö:

- jokaisella turvatehtävissä työskentelevällä on keskeinen merkitys laittomien tekojen ehkäisemisessä
- rehellisyys, luottamus ja tinkimättömyys ovat välttämättömiä ominaisuuksia
- Kuka on sisäpiiriuhka? henkilöllä voi olla poliittinen tai uskonnollinen vakaumus, hän voi olla tyytymätön tai pakotettu, tai motiivi voi olla taloudellisen edun tavoittelu
- henkilöstä voi tulla uhka ymmärtämättömyyttään tekemällä esim. "palvelus" tuttavalle tai sukulaiselle tai kertomalla kuinka turvatoimet tarkalleen suoritetaan. Turvatoimista ei saa keskustella ulkopuolisten kanssa. Kaikki epäilyttävät kyselyt ja pyynnöt on raportoitava esimiehelle tai poliisille.
- kaikkia määräyksiä henkilöllisyyden ja kulkuoikeuksien tarkistamisesta tulee noudattaa
- henkilöstölle osoitetut säännöt ja määräykset koskevat kaikkia työntekijöitä, vakituisia, osa-aikaisia, alihankkijoiden sekä vuokratyövoimaa

Tavoite 7. Koulutettava ymmärtää mitä tehdä jos epäilee henkilön muodostavan riskin

Koulutuksen sisältö:

- jos havaitset henkilön laiminlyövänsä velvollisuuksiaan turvatehtävien suorittamisessa
- jos havaitset henkilön sallivan erivapauksia joillekin henkilöille
- jos havaitset henkilön toimivan turvamääräysten vastaisesti
- havaituista laiminlyönneistä on kerrottava esimiehelle välittömästi

6.8.2 Tietoisuus asiaa koskevista lakisääteisistä vaatimuksista

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää, että vaatimukset perustuvat lainsäädäntöön ja ymmärtää vaatimukset

Tavoite 1. Koulutettava tietää lainsäädännön vaatimukset

Koulutuksen sisältö:

- matkatavaroiden tunnistamista koskeva EU-lainsäädäntö kokonaisuudessaan

6.8.3 Ilmailun turvaamisen tavoitteiden ja organisaation tuntemus, mukaan luettuina turvavalvontatoimenpiteitä toteuttavien henkilöiden velvollisuudet ja vastuut

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää mikä on ilmailun turvaamisen tavoite ja yhteisten sääntöjen laatimisen ja noudattamisen tärkeyden sekä mitkä kansalliset tahot antavat siviili-ilmailun turvaamista koskevia säädöksiä ja valvovat niiden toteuttamista

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää turvatoimien tavoitteen ja oman vastuunsa

Koulutuksen sisältö:

- turvatoimilla pyritään ehkäisemään terroritekoja
- jokaisella työntekijällä on keskeinen rooli turvaamisessa
- kokonaisuus on yhtä heikko kuin sen heikoin lenkki
- kokonaisuuden hallinnoimiseksi Liikenteen turvallisuusvirasto julkaisee Siviili- ilmailun kansallista turvaohjelmaa (SIKT) johon on koottu kaikki siviili-ilmailun turvaamista koskeva lainsäädäntö. SIKT:issa on myös määritelty kuka toimija vastaa mistäkin tehtävästä. Eri toimijat, esim. lentoaseman pitäjät, lentotoiminnan harjoittajat, valvotut edustajat, tunnetut lähettäjät, valvotut toimittajat laativat omaa toimintaansa koskevat turvaohjelmansa SIKT:n perusteella.

Tavoite 2. Koulutettava ymmärtää oman organisaationsa turvaohjelman merkityksen

Koulutuksen sisältö:

- turvaohjelmassa kuvataan kuinka lain edellyttämät turvatoimet toteutetaan yrityksen toimipaikassa käytännön tehtävissä
- turvaohjelma sisältää henkilöstölle tarkoitettuja työhöjeita
- jokaisen henkilön on noudatettava yrityksensä turvaohjelmaa ja sen sisältämiä ohjeita

6.8.4 Kyky reagoida asianmukaisesti, kun kiellettyjä esineitä havaitaan

Tarkoitus: Koulutettava tietää roolinsa ja tehtävänsä, kun hän havaitsee tai epäilee luovutettavassa tai kuljetettavassa matkatavarassa olevan kiellettyjä esineitä

Tavoite 1: Koulutettava osaa toimia oikein kun hän epäilee että matkatavarassa on kielletty esine

Koulutuksen sisältö:

- jos matkustaja ilmoittaa että matkatavarassa on kielletty esine tai kiellettyä ainetta
  - mitä tehdään, jos matkustaja kysyy, saako sitä kuljettaa (ohjeistus matkustajalle)
  - mitä tehdään, jos epäily syntyy muusta syystä, esim. matkustajien keskinäisen keskustelun perusteella (kysymykset matkustajalle)
- jos matkatavarassa on merkkejä kielletyistä esineistä tai aineista
  - mitä tehdään jos matkatavarasta vuotaa jotain
  - mitä tehdään jos matkatavara haisee epäilyttävältä (räjähteet, palavat aineet)
  - mitä tehdään, jos matkatavarasta kuuluu ääntä, esim. kellon tikitystä
- mahdollinen kielletty esine löydetään turvaetsinnässä huoltoluukusta
  - mitä tehdään jos esine on tunnistettavissa vaarattomaksi (esim. työkalu), kenelle ilmoitetaan, mitä ilmoituksessa kerrotaan
  - mitä tehdään jos esinettä ei voida tunnistaa (suljettu pakkaus), kenelle ilmoitetaan, mitä ilmoituksessa kerrotaan

Tavoite 2: Koulutettava osaa toimia oikein kun hän havaitsee kielletyn esineen

Koulutuksen sisältö:

- mitä tehdään, kun on syytä epäillä löydetyn esineen olevan terroripommi
  - kenelle ilmoitetaan, mitä ilmoituksessa kerrotaan
  - evakuoidaan ihmiset lähiympäristöstä (etäisyys)
  - muodostetaan vartiointiketju, jotta kukaan ei pääse alueelle
  - avustetaan poliisia/pommiryhmää
  - raportoidaan lopuksi tapahtuneesta lentoaseman käytännön mukaan

6.8.5 Häätätilannenemettelyjen tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava tietää roolinsa ja tehtävänsä hätätilanteissa

Tavoite 1: Koulutettava tunnistaa erilaiset hätätilanteet

Koulutuksen sisältö:

- ilma-aluksen kaappaus – miten vaikuttaa lentoaseman toimintaan
- pommiuhkaus – miten vaikuttaa lentoaseman toimintaan
- onnettomuus

Tavoite 2: Koulutettava tuntee palo- ja pelastusorganisaatiot ja niiden roolit sekä kuinka niihin otetaan yhteyttä

Koulutuksen sisältö:

- eri viranomaisten roolit ja vastuut hätätilanteissa – yhteydenotto
- koulutettavan rooli viranomaisten avustajana

6.8.6 Matkustajien matkatavaroiden tunnistamista koskevien vaatimusten ja menetelmien tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava tietää kuinka matkustajien matkatavarat tunnistetaan ja kohdistetaan matkustajaan, sekä mitä menetelmiä siihen käytetään

Tavoite 1: Koulutettava tietää kuinka matkatavarat tunnistetaan ja kohdennetaan matkustajaan

Koulutuksen sisältö:

- matkustajan identifiointi matkatavaraa luovutettaessa
- matkustajan luovuttamien matkatavaroiden merkitseminen
- perheen yhteiset matkatavarat, merkitseminen
- jälkeenyäännyt matkatavara, merkitseminen ja jälkeen jäämisen syyn selvittäminen ja kirjaaminen, toimitus turvatarkastettavaksi
- doooside-laukut, merkitseminen

Tavoite 2: Koulutettava osaa käyttää lentoasemalla olevia järjestelmiä

Koulutuksen sisältö:

- oppilaan työssään käyttämät menetelmät ja/tai järjestelmät

Tavoite 3: Koulutettava tietää kuinka menetellä, jos ruumassa kuljetettavaa matkatavaraa luovuttanut matkustaja ei nouse ilma-alukseen tai poistuu siitä ennen lähtöä

Koulutuksen sisältö:

- ilma-alukseen nousseiden matkustajien kohdentaminen ruumassa kuljetettavaan matkatavaroihin
- jos matkustaja ei nouse ilma-alukseen tai poistuu sieltä ennen lähtöä (myös välilaskun aikana), on ruumassa oleva matkatavarakin poistettava ilma-aluksesta
- kenelle ilmoitetaan poistotarpeesta, lentoasemakohtaiset menettelyt, mahdollinen matkustajien suorittama matkatavaroiden tunnistus

6.8.7 Matkustajien ja matkatavaroiden käsittelyssä käytettävien lentoliikenteen harjoittajien materiaalien suojaamisvaatimusten tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava tietää miksi ja kuinka matkustajien matkatavaroiden käsittelyssä käytettäviä materiaaleja tulee suojata

Tavoite 1: Koulutettava tietää mitä vaatimuksia on olemassa

Koulutuksen sisältö:

- mitä materiaalia vaatimukset koskevat (/materiaalit, joita voidaan käyttää pääsyyn turvavaltovotuille alueille, tai joiden avulla matkatavaroita voisi toimittaa ilma-aluksiin)
- miksi niitä pitää suojata (estää niiden joutuminen asiattomien käsiin)

Tavoite 2: Koulutettava tietää kuinka materiaalia tulee suojata

Koulutuksen sisältö:

- materiaalien säilytys check-in pisteessä ja lähtöporteilla
- miehittämättömien pisteiden valvonta
- tarpeettoman materiaalin hävittäminen

Lisäksi koulutuksen on annettava myös kaikki seuraavat valmiudet, jos henkilöllä on lentoaseman henkilökortti:

- turvatarkastuspisteen rakenteen ja turvatarkastusprosessin ymmärtäminen
- tietoisuus kulunvalvontamenettelyistä ja niihin liittyvistä turvatarkastusmenettelyistä
- lentoasemalla käytettyjen henkilökorttien tuntemus
- ilmoitusmenettelyjen tuntemus
- kyky reagoida asianmukaisesti turvallisuutta vaarantaviin tapahtumiinValmiudet koulutetaan asetuksen 11.2.6 kohdan mukaisesti. (Opetuskategoria 13, henkilöt, joille annetaan itsenäinen pääsy turvavaltovotuille alueille).

6.9 HENKILÖT, JOTKA SUORITTAVAT RAHDILLE JA POSTILLE MUITA TURVAVALVONTATOIMENPITEITÄ KUIN TURVATARKASTUKSIA, TAI JOILLA ON MAHDOLLISUUS PÄÄSTÄ KÄSIKSI TUNNISTETTAVAAN LENTORAHTIIN TAI TUNNISTETTAVAAN LENTOPOSTIIN

6.9.1 Aiempien siviili-ilmailuun kohdistuneiden laittomien tekojen, terroritekojen ja nykyisten uhkien tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää, mitä "uhka" tarkoittaa ja mikä vaikutus erilaisilla uhkilla on suoritettaviin turvatehtäviin.

Tavoite 1. Koulutettava ymmärtää mitä uhka tarkoittaa. Koulutuksen sisältö:

- uhkan määrittely on terroriteon todennäköisyys/mahdollisuus
- tiedusteluorganisaatioiden rooli: kokoavat ja arvioivat tietoja jotta mahdolliset terroristit tunnistettaisiin
- terroristien motivaatio ja aikomus tekojen suorittamiseen
- mahdollisuudet tekojen suorittamiseksi

Tavoite 2. Koulutettava ymmärtää minkälaiset henkilöt/organisaatiot voivat muodostaa uhkan ilmailulle

Koulutuksen sisältö:

- terroristit, rikolliset, henkisesti sairaat, aktivistit, pakolaiset/turvapaikanhakijat
- sisäpiiri: tyytymättömät työntekijät jotka haluavat kostaa, pakotetut työntekijät, radikalisoituneet

Tavoite 3. Koulutettava ymmärtää erilaisten henkilöiden/organisaatioiden motiivit

Koulutuksen sisältö:

- saada julkisuutta
- vaatia tovereiden vapauttamista vankilasta
- muuttaa hallituksen politiikkaa (tai kansainvälistä)
- väestön pelottelu ja normaalin elämän häirintä
- hyökkäykset yksittäisiä epämieluisia henkilöitä kohtaan
- kiristys ja ryöstäminen
- heikentää luottamusta ja horjuttaa terrorismia torjuvien viranomaisten toimintaa

Tavoite 4. Koulutettava ymmärtää mitä erilaisia laittomia tekoja voidaan tehdä

Koulutuksen sisältö:

- ilma-aluksen kaappaus (perinteinen ja käyttö aseena)
- ilma-aluksen sabotointi, pommin sijoittaminen koneeseen ja alas ampuminen
- terroriteko lentoasemalla (pommit, aseellinen hyökkäys, hyökkäys ajoneuvolla) aulat, lähtöselvitys, turvatarkastuspisteet
- lentoasemien sabotointi
- hyökkäykset lentoaseman ulkopuolella: paloasemat, polttoainevarastot, catering, rahti, lentoyhtiöiden pääkonttori
- pommien kokoaminen ja asentaminen turvatarkastuksen jälkeen

Tavoite 5. Koulutettava ymmärtää miksi siviili-ilmailu on houkutteleva kohde terroristeille

Koulutuksen sisältö:

- mediaseksikkyyttä
- lentoasemilla on paljon ihmisiä – paljon uhreja
- isku pakottaa valtion toimenpiteisiin
- suuret kaupalliset tappiot
- isku mahdollista tehdä pienellä riskillä

Tavoite 6. Koulutettava ymmärtää henkilöstöön kohdistettujen turvatoimien tarkoituksen ja sisäpiiriuhkan sekä kuinka sitä torjutaan

Koulutuksen sisältö:

- jokaisella turvatehtävissä työskentelevällä on keskeinen merkitys laittomien tekojen ehkäisemisessä
- rehellisyys, luottamus ja tinkimättömyys ovat välttämättömiä ominaisuuksia
- Kuka on sisäpiiriuhka? henkilöllä voi olla poliittinen tai uskonnollinen vakaumus, hän voi olla tyytymätön tai pakotettu, tai motiivi voi olla taloudellisen edun tavoittelu
- henkilöstä voi tulla uhka ymmärtämättömyyttään tekemällä esim. "palvelus" tuttavalle tai sukulaiselle tai kertomalla kuinka turvatoimet tarkalleen suoritetaan. Turvatoimista ei saa keskustella ulkopuolisten kanssa. Kaikki epäilyttävät kyselyt ja pyynnöt on raportoitava esimiehelle tai poliisille.
- kaikkia määräyksiä henkilöllisyyden ja kulkuoikeuksien tarkistamisesta tulee noudattaa
- henkilöstölle osoitetut säännöt ja määräykset koskevat kaikkia työntekijöitä, vakituisia, osa-aikaisia, alihankkijoiden sekä vuokratyövoimaa

Tavoite 7. Koulutettava ymmärtää mitä tehdä jos epäilee henkilön muodostavan riskin

Koulutuksen sisältö:

- jos havaitset henkilön laiminlyövän velvollisuuksiaan turvatehtävien suorittamisessa
- jos havaitset henkilön sallivan erivapauksia joillekin henkilöille
- jos havaitset henkilön toimivan turvamääräysten vastaisesti
- havaituista laiminlyönneistä on kerrottava esimiehelle välittömästi

6.9.2 Tietoisuus asiaa koskevista lakisäateisistä vaatimuksista

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää, että vaatimukset perustuvat lainsäädäntöön ja ymmärtää vaatimukset

Tavoite 1. Koulutettava tietää lainsäädännön vaatimukset

Koulutuksen sisältö:

- rahdin ja postin turvalvontatoimenpiteitä koskeva EU-lainsäädäntö kokonaisuudessaan (pois lukien turvatarkastusten suorittamismenetelmät)

6.9.3 Ilmailun turvaamisen tavoitteiden ja organisaation tuntemus, mukaan luettuina toimitusketjussa turvalvontatoimenpiteitä toteuttavien henkilöiden velvollisuudet ja vastuut

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää mikä on ilmailun turvaamisen tavoite ja yhteisten sääntöjen laatimisen ja noudattamisen tärkeyden sekä mitkä kansalliset tahot antavat siviili-ilmailun turvaamista koskevia säädöksiä ja valvovat niiden toteuttamista

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää turvatoimien tavoitteen ja oman vastuunsa

Koulutuksen sisältö:

- turvatoimilla pyritään ehkäisemään terroritekoja
- jokaisella työntekijällä on keskeinen rooli turvaamisessa
- kokonaisuus on yhtä heikko kuin sen heikoin lenkki
- kokonaisuuden hallinnoimiseksi Liikenteen turvallisuusvirasto julkaisee Siviili-ilmailun kansallista turvaohjelmaa (SIKT) johon on koottu kaikki siviili-ilmailun turvaamista koskeva lainsäädäntö. SIKT:issa on myös määritelty kuka toimija vastaa mistäkin tehtävästä. Eri toimijat, esim. lentoaseman pitäjät, valvotut edustajat, tunnetut lähettäjät, valvotut toimittajat laativat omaa toimintaansa koskevat turvaohjelmansa SIKT:n perusteella.

Tavoite 2. Koulutettava ymmärtää oman organisaationsa turvaohjelman merkityksen

Koulutuksen sisältö:

- turvaohjelmassa kuvataan kuinka lain edellyttämät turvatoimet toteutetaan yrityksen toimipaikassa käytännön tehtävissä
- turvaohjelma sisältää henkilöstölle tarkoitettuja työhöjeita
- jokaisen henkilön on noudatettava yrityksensä turvaohjelmaa ja sen sisältämiä ohjeita

Tavoite 3. Koulutettava ymmärtää oman tehtävänsä velvollisuudet ja vastuut

Koulutuksen sisältö, tehtäväkohtaisten vastuiden mukaisesti:

- koulutettavien tehtävänkuvaus velvollisuuksineen ja vastuualueineen selvitetään
  - lähetysten vastaanotto – mitä tulee tarkistaa, toimittaja, pakkauksen kunto
  - lähetysten varastointi – kuinka niitä suojataan
  - lähetysten turvastatuksen määrittely – mihin perustuu
  - tunnettujen ja tuntemattomien lähetysten käsittelyerot
  - lähetysten kuljettaminen – suojaaminen
  - lähetysten luovuttaminen – mitä huomioitava
  - asiakirjojen oikeellisuus – merkintöjen laatiminen

6.9.4 Henkilöiden pysäyttämässä käytettävien menettelyjen tuntemus sekä niiden olosuhteiden tuntemus, joissa henkilöt olisi pysäytettävä tai heistä olisi ilmoitettava

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää milloin henkilön kulku tulee pysäyttää, kuinka se tehdään ja kenelle asiasta ilmoitetaan

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää kuinka kulkua valvotaan

Koulutuksen sisältö:

- yrityksen tilojen suojaaminen, lukitus, kulunvalvonta, henkilökortit
- henkilökorttien oikeellisuuden ja voimassaolon tarkastaminen
- vierailijat (liikkumisoikeus, saattajat, vierailijakortit)
- hälytykseen vastaavat, poliisi, palokunta, ensiapu, vartijat

Tavoite 2: Koulutettava ymmärtää mitä tulee tehdä jos kulkua ei voida sallia

Koulutuksen sisältö:

- pyydettyä henkilöä/ajoneuvoa sivummalle asian selvittämiseksi
- selitettävä henkilölle miksi kulkua ei voida sallia
- väärennettyjä kortteja/ajoneuvolupia ei saa antaa takaisin
- ei saa fyysisesti estää, kutsuttava esimies paikalle
- tehtävä ilmoitus esimiehelle, vaikka pyrkijä olisikin luopunut aikeestaan, kerrottava oliko kysymyksessä esim. henkilökortin väärinkäyttöyritys

6.9.5 Ilmoitusmenettelyjen tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää turvapoikkeamista ilmoittamisen tärkeyden ja tuntee eri menetelmät ilmoituksen tekemiseen

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää yrityksen turvaorganisaation rakenteen

Koulutuksen sisältö:

- yrityksen turvaorganisaatio
- mihin koulutettava sijoittuu organisaation sisällä
- erilaiset mahdolliset poikkeamat, uhkasoitot, häiriökäyttäytyminen, jne.
- kenelle/miten ilmoitetaan erilaisista poikkeamista
- organisaation ilmoitusmenetelmät, lomakkeet, raportointijärjestelmät, kuinka täytetään ja mihin toimitetaan

Tavoite 2: Koulutettava osaa käyttää erilaisia ilmoitusvälineitä

Koulutuksen sisältö:

- minkälaisia välineitä työpisteessä on käytössä, radiopuhelin, puhelin, hätänappi
- hälytyksen tekeminen erilaisissa tilanteissa, tulipalo, sairaskohtaus, häiriökäyttäytyminen, pommiuhkaus

6.9.6 Kyky tunnistaa kielletyt esineet

Tarkoitus: Koulutettava tunnistaa erityyppisiä kiellettyjä esineitä ja aineita mukaan lukien räjähteet ja palopommit ja niiden osat

Tavoite 1: Koulutettava tuntee EY-asetuksessa 185/2010 olevan lentorahdissa ja - postissa kiellettyjen esineiden määrittelyn

Koulutuksen sisältö:

- EY-lainsäädäntö ko. osin (173/2012 /6.0.2) valmiiksi kootut räjähteet ja sytytyslaitteet, joita ei kuljeteta sovellettavien turvallisuussääntöjen mukaisesti

Tavoite 2: Koulutettava tunnistaa kielletyt esineet ja aineet

Koulutuksen sisältö:

- räjähteiden olomuoto: kiinteät ja nestemäiset
- herkästi syttyvät nesteet (tuoksu)
- sytyttimet ja niiden osat
- kootut palopommit ja räjähteet (miltä ne näyttävät)

6.9.7 Kyky reagoida asianmukaisesti, kun kiellettyjä esineitä havaitaan

Tarkoitus: Koulutettava tietää roolinsa ja tehtävänsä, kun kiellettyjä esineitä havaitaan

Tavoite 1: Koulutettava osaa toimia oikein kun hän havaitsee kielletyn esineen

Koulutuksen sisältö:

- mitä tehdään, kun on syytä epäillä löydetyn esineen olevan terroripommi
  - kenelle ilmoitetaan, mitä ilmoituksessa kerrotaan
  - evakuoidaan ihmiset lähiympäristöstä (etäisyys)
  - muodostetaan vartiointiketju, jotta kukaan ei pääse alueelle
  - avustetaan poliisia/pommiryhmää
  - raportoidaan lopuksi tapahtuneesta yrityksen käytännön mukaan

6.9.8 Tieto siitä, kuinka kiellettyjä esineitä voidaan kätkeä

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää että kiellettyjä esineitä voidaan naamioida vaarattomiksi tai kätkeä niitä vaarattomien esineiden joukkoon

Tavoite 1: Koulutettava tunnistaa merkkejä räjähteistä ja pommien osista

Koulutuksen sisältö:

- räjähteiden olomuoto: kiinteät ja nestemäiset, kuinka ne voidaan naamioida näyttämään viattomilta esineiltä tai aineilta

Tavoite 2: Koulutettava tunnistaa merkkejä mahdollisista kielletyistä esineistä

Koulutuksen sisältö:

- pakkaus ei vastaa asiakirjoissa ollutta kuvausta
- johtoja ei-elektronisissa tavaroissa
- selittämätöntä orgaanista ainetta sähkölaitteessa
- outo mantelimainen tuoksu tai muu vahva tuoksu jolla voisi peittää räjähteen tuoksun
- rikkinäinen pakkaus tai paikattu pakkaus
- epätavallinen esineen paino

6.9.9 Rahdin ja postin suojaamisvaatimusten tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää miksi ja mitä rahtia tulee suojata sekä suojaamismenetelmät

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää miksi ja mistä lähtien rahtia tulee suojata

Koulutuksen sisältö:

- selvitys valvotusta kuljetusketjusta, joka perustuu rahdin suojaamiseen sen valmistushetkestä siihen asti kunnes se lastataan ilma-alukseen
  - selvitys siitä, milloin rahdin suojaaminen on aloitettava, joko valmistushetkestä tai siitä hetkestä kun tuote tunnistetaan valmistuspaikalla lentorahdiksi

Tavoite 2: Koulutettava ymmärtää kuinka rahtia suojataan

Koulutuksen sisältö:

- suojaaminen valmistuspaikalla (mahdolliset eri menetelmät)
- suojaaminen kuljetuksen aikana (ajoneuvon lukitus, sinetointi, fyysinen suojaaminen)

Tavoite 3: Koulutettava ymmärtää mitä tehdä jos suojaaminen epäonnistuu

Koulutuksen sisältö:

- kenelle ilmoitetaan
- mitä rahdille tehdään (vaikutus turvastatukseen)
- mitä asiakirjamerkinnöille tehdään (turvastatus)

6.9.10 Tarvittaessa kuljetusvaatimusten tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää mitä vaatimuksia rahdin ja postin kuljettamiselle on annettu

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää rahdinkuljettajan vakuutuksen merkityksen

Koulutuksen sisältö:

- rahdinkuljettajan vakuutus (kuka antaa kenelle)
- kenen tulee varmistua vakuutuksen olemassaolosta

Tavoite 2: Koulutettava ymmärtää kuljetuksen tilaajan velvollisuudet, jos kuljetus on osa tilaajan turvaohjelmaa

Koulutuksen sisältö:

- kuljettajien koulutus (lähetysten suojaaminen kuljetuksen aikana)

Tavoite 3: Koulutettava ymmärtää miten rahdin turvastatus muuttuu, jos sitä kuljettaa kuljettaja, joka ei ole antanut rahdinkuljettajan vakuutusta

Koulutuksen sisältö:

- kuljettajan statuksen toteaminen (oma auto vai ulkopuolinen)
- mitä tehdään, jos lähetys ei tule vakuutuksen antaneella yrityksellä

Lisäksi koulutuksen on annettava myös kaikki seuraavat valmiudet, jos henkilöllä on lentoaseman henkilökortti:

- turvatarkastuspisteen rakenteen ja turvatarkastusprosessin ymmärtäminen
- tietoisuus kulunvalvontamenettelyistä ja niihin liittyvistä turvatarkastusmenettelyistä
- käytettyjen henkilökorttijärjestelmien tuntemus
- kyky reagoida asianmukaisesti turvallisuutta vaarantaviin tapahtumiin

Valmiudet koulutetaan asetuksen 11.2.6 kohdan mukaisesti. (Opetuskategoria 13, henkilöt, joille annetaan itsenäinen pääsy turvavalvotuille alueille).

6.10 HENKILÖT, JOTKA SUORITTAVAT LENTOLIIKENTEEN HARJOITTAJAN POSTI- LÄHETYKSILLE JA MATERIAALEILLE, LENNON AIKANA KÄYTETTÄVILLE TARVIKKEILLE JA LENTOASEMATARVIKKEILLE MUITA TURVAVALVONTATOIMENPITEITÄ KUIN TURVATARKASTUKSIA

6.10.1 Aiempien siviili-ilmailuun kohdistuneiden laittomien tekojen, terroritekojen ja nykyisten uhkien tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää, mitä "uhka" tarkoittaa ja mikä vaikutus erilaisilla uhkilla on suoritettaviin turvatehtäviin.

Tavoite 1. Koulutettava ymmärtää mitä uhka tarkoittaa.

Koulutuksen sisältö:

- uhkan määrittely on terroriteon todennäköisyys/mahdollisuus
- tiedusteluorganisaatioiden rooli: kokoavat ja arvioivat tietoja jotta mahdolliset terroristit tunnistettaisiin
- terroristien motivaatio ja aikomus tekojen suorittamiseen
- mahdollisuudet tekojen suorittamiseksi

Tavoite 2. Koulutettava ymmärtää minkälaiset henkilöt/organisaatiot voivat muodostaa uhkan ilmailulle

Koulutuksen sisältö:

- terroristit, rikolliset, henkisesti sairaat, aktivistit, pakolaiset/turvapaikanhakijat
- sisäpiiri: tyytymättömät työntekijät jotka haluavat kostaa, pakotetut työntekijät, radikalisoituneet

Tavoite 3. Koulutettava ymmärtää erilaisten henkilöiden/organisaatioiden motiivit

Koulutuksen sisältö:

- saada julkisuutta
- vaatia tovereiden vapauttamista vankilasta
- muuttaa hallituksen politiikkaa (tai kansainvälistä)
- väestön pelottelu ja normaalin elämän häirintä
- hyökkäykset yksittäisiä epämieluisia henkilöitä kohtaan
- kiristys ja ryöstäminen
- heikentää luottamusta ja horjuttaa terroria torjuvien viranomaisten toimintaa

Tavoite 4. Koulutettava ymmärtää mitä erilaisia laittomia tekoja voidaan tehdä

Koulutuksen sisältö:

- ilma-aluksen kaappaus (perinteinen ja käyttö aseena)
- ilma-aluksen sabotointi, pommin sijoittaminen koneeseen ja alas ampuminen
- terroriteko lentoasemalla (pommit, aseellinen hyökkäys, hyökkäys ajoneuvolla) aulat, lähtöselvitys, turvatarkastuspisteet
- lentoasemien sabotointi
- hyökkäykset lentoaseman ulkopuolella: paloasemat, polttoainevarastot, catering, rahti, lentoyhtiöiden pääkonttori
- pommien kokoaminen ja asentaminen turvatarkastuksen jälkeen

Tavoite 5. Koulutettava ymmärtää miksi siviili-ilmailu on houkutteleva kohde terroristeille

Koulutuksen sisältö:

- mediaseksikkyys
- lentoasemilla on paljon ihmisiä – paljon uhreja
- isku pakottaa valtion toimenpiteisiin
- suuret kaupalliset tappiot
- isku mahdollista tehdä pienellä riskillä

Tavoite 6. Koulutettava ymmärtää henkilöstöön kohdistettujen turvatoimien tarkoituksen ja sisäpiiriuhkan sekä kuinka sitä torjutaan

Koulutuksen sisältö:

- jokaisella turvatehtävissä työskentelevällä on keskeinen merkitys laittomien tekojen ehkäisemisessä
- rehellisyys, luottamus ja tinkimättömyys ovat välttämättömiä ominaisuuksia
- Kuka on sisäpiirihukka? henkilöllä voi olla poliittinen tai uskonnollinen vakaumus, hän voi olla tyytymätön tai pakotettu, tai motiivi voi olla taloudellisen edun tavoittelu
- henkilöstä voi tulla uhka ymmärtämättömyyttään tekemällä esim. "palvelus" tuttavalle tai sukulaiselle tai kertomalla kuinka turvatoimet tarkalleen suoritetaan. Turvatoimista ei saa keskustella ulkopuolisten kanssa. Kaikki epäilyttävät kyselyt ja pyynnöt on raportoitava esimiehelle tai poliisille.
- kaikkia määräyksiä henkilöllisyyden ja kulkuoikeuksien tarkistamisesta tulee noudattaa
- henkilöstölle osoitetut säännöt ja määräykset koskevat kaikkia työntekijöitä, vakituisia, osa-aikaisia, alihankkijoiden sekä vuokratyövoimaa

Tavoite 7. Koulutettava ymmärtää mitä tehdä jos epäilee henkilön muodostavan riskin

Koulutuksen sisältö:

- jos havaitset henkilön laiminlyövän velvollisuuksiaan turvatehtävien suorittamisessa
- jos havaitset henkilön sallivan erivapauksia joillekin henkilöille
- jos havaitset henkilön toimivan turvamääräysten vastaisesti
- havaituista laiminlyönneistä on kerrottava esimiehelle välittömästi

6.10.2 Tietoisuus asiaa koskevista lakisäätteisistä vaatimuksista

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää, että vaatimukset perustuvat lainsäädäntöön ja ymmärtää vaatimukset

Tavoite 1. Koulutettava tietää lainsäädännön vaatimukset

Koulutuksen sisältö:

- lentoliikenteen harjoittajan postilähetyksiä ja materiaalia, lennon aikana käytettäviä tarvikkeita ja lentoasematarvikkeita koskeva EU-lainsäädäntö kokonaisuudessaan (pois lukien turvatarkastusten suorittamismenetelmät)

6.10.3 Ilmailun turvaamisen tavoitteiden ja organisaation tuntemus, mukaan luettuina toimitusketjussa turvavalvontatoimenpiteitä toteuttavien henkilöiden velvollisuudet ja vastuut

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää mikä on ilmailun turvaamisen tavoite ja yhteisten sääntöjen laatimisen ja noudattamisen tärkeyden sekä mitkä kansalliset tahot antavat siviili-ilmailun turvaamista koskevia säädöksiä ja valvovat niiden toteuttamista

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää turvatoimien tavoitteen ja oman vastuunsa

Koulutuksen sisältö:

- turvatoimilla pyritään ehkäisemään terroritekoja
- jokaisella työntekijällä on keskeinen rooli turvaamisessa
- kokonaisuus on yhtä heikko kuin sen heikoin lenkki
- kokonaisuuden hallinnoimiseksi Liikenteen turvallisuusvirasto julkaisee Siviili-ilmailun kansallista turvaohjelmaa (SIKT) johon on koottu kaikki siviili-ilmailun turvaamista koskeva lainsäädäntö. SIKT:issa on myös määritelty kuka toimija vastaa mistäkin tehtävästä. Eri toimijat, esim. lentoaseman pitäjät, valvotut edustajat, tunnetut lähettäjät, valvotut toimittajat laativat omaa toimintaansa koskevat turvaohjelmansa SIKT:n perusteella.

Tavoite 2. Koulutettava ymmärtää oman organisaationsa turvaohjelman merkityksen

Koulutuksen sisältö:

- turvaohjelmassa kuvataan kuinka lain edellyttämät turvatoimet toteutetaan yrityksen toimipaikassa käytännön tehtävissä
- turvaohjelma sisältää henkilöstölle tarkoitettuja työhohjeita
- jokaisen henkilön on noudatettava yrityksensä turvaohjelmaa ja sen sisältämiä ohjeita

Tavoite 3. Koulutettava ymmärtää oman tehtävänsä velvollisuudet ja vastuut

Koulutuksen sisältö, tehtäväkohtaisten vastuiden mukaisesti:

- koulutettavien tehtäväkuvaus velvollisuuksineen ja vastuualueineen selvitetään
  - lentoliikenteen harjoittajien postilähetykset: toimitus turvatarkastukseen, ero matkustamossa ja ruumassa kuljetettavien lähetysten välillä
  - ilma-alukseen lastattavat varaosat ja niiden asiakirjat – tuleeko kriittiseltä osalta vai ulkopuolelta
  - lennon aikana käytettävät tarvikkeet – valvottu toimittaja – tunnettu toimittaja – turvatoimet lentoasemalla ja yrityksissä – hyväksynnät
  - lentoasematarvikkeet – tunnettu toimittaja - turvatoimet lentoasemalla ja yrityksissä – hyväksyntä
  - tunnettujen ja tuntemattomien lähetysten käsittelyerot

6.10.4 Henkilöiden pysäyttämässä käytettävien menettelyjen tuntemus sekä niiden olosuhteiden tuntemus, joissa henkilöt olisi pysäytettävä tai heistä olisi ilmoitettava

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää milloin henkilön kulku tulee pysäyttää, kuinka se tehdään ja kenelle asiasta ilmoitetaan

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää kuinka kulkua valvotaan

Koulutuksen sisältö:

- yrityksen tilojen suojaaminen, lukitus, kulunvalvonta, henkilökortit
- henkilökorttien oikeellisuuden ja voimassaolon tarkastaminen
- vierailijat (liikkumisoikeus, saattajat, vierailijakortit)
- hälytykseen vastaavat, poliisi, palokunta, ensiapu, vartijat

Tavoite 2: Koulutettava ymmärtää mitä tulee tehdä jos kulkua ei voida sallia

Koulutuksen sisältö:

- pyydettyä henkilöä sivummalle asian selvittämiseksi
- selitettävä henkilölle miksi kulkua ei voida sallia
- väärennettyjä kortteja ei saa antaa takaisin
- ei saa fyysisesti estää, kutsuttava esimies paikalle
- tehtävä ilmoitus esimiehelle, vaikka pyrkijä olisikin luopunut aikeestaan, kerrottava oliko kysymyksessä esim. henkilökortin väärinkäyttöyritys

6.10.5 Ilmoitusmenettelyjen tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää turvapoikkeamista ilmoittamisen tärkeyden ja tuntee eri menetelmät ilmoituksen tekemiseen

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää yrityksen turvaorganisaation rakenteen

Koulutuksen sisältö:

- yrityksen turvaorganisaatio
- mihin koulutettava sijoittuu organisaation sisällä
- erilaiset mahdolliset poikkeamat, uhkasoitot, häiriökäyttäytyminen, jne.
- kenelle/miten ilmoitetaan erilaisista poikkeamista
- organisaation ilmoitusmenetelmät, lomakkeet, raportointijärjestelmät, kuinka täytetään ja mihin toimitetaan

Tavoite 2: Koulutettava osaa käyttää erilaisia ilmoitusvälineitä

Koulutuksen sisältö:

- minkälaisia välineitä työpisteessä on käytössä, radiopuhelin, puhelin, hätänappi
- hälytyksen tekeminen erilaisissa tilanteissa, tulipalo, sairaskohtaus, häiriö- käyttäytyminen, pommiuhkaus

6.10.6 Kyky tunnistaa kielletyt esineet

Tarkoitus: Koulutettava tunnistaa erityyppisiä kiellettyjä esineitä ja aineita mukaan lukien räjähteet ja palopommit ja niiden osat

Tavoite 1: Koulutettava tuntee EY-asetuksessa 185/2010 olevan kiellettyjen esineiden listan

Koulutuksen sisältö:

- EY-lainsäädäntö ko. osin
- ero käsimatkatavaroiden ja ruumamatkatavaroiden välillä, mitä saa kuljettaa

Tavoite 2: Koulutettava tunnistaa kielletyt esineet

Koulutuksen sisältö:

- mitä erilaisia esineitä kuuluu kiellettyihin esinetyyppeihin, veitsien terän pituus, erilaiset aseet, työkalut
- kenellä on oikeus kuljettaa kiellettyjä esineitä
- kuinka kuljetusoikeus todennetaan

Tavoite 3: Koulutettava tunnistaa merkkejä mahdollisista kielletyistä esineistä

Koulutuksen sisältö:

- pakkauksen sisältö ei vastaa päällyksen kuvausta
- johtoja ei-elektronisissa tavaroissa
- selittämätöntä orgaanista ainetta sähkölaitteessa
- outo mantelimainen tuoksu tai muu vahva tuoksu jolla voisi peittää räjähteen tuoksun
- rikkinäinen laite jota yritetty paikata
- epätavallinen esineen paino
- aseiden eri osat

Tavoite 4: Koulutettava tunnistaa merkkejä räjähteistä ja pommien osista

Koulutuksen sisältö:

- räjähteiden olomuoto: kiinteät ja nestemäiset
- herkästi syttyvät nesteet
- sytyttimet ja niiden osat
- kootut palopommit ja räjähteet

Tavoite 4: Koulutettava tietää mitä tulee tehdä kun kielletty esine tai aine havaitaan

Koulutuksen sisältö:

- matkustajalle/henkilölle kerrottava, että esinettä tai ainetta ei saa viedä turvavalvotulle alueelle
- matkustaja voi jättää kielletyn esineen mahdollisesti saattajalle, säilytykseen, ruumaan tai heittää pois
- esineestä/aineesta riippuen ilmoitettava esimiehelle tai poliisille
- mitä tehdään kielletyille esineille ja aineille, joista henkilö päättää luopua turvatarkastuspisteessä
- mitä tehdään, jos läpivalaisukuvalla näkyy epäilyttävä esine (pommi)
- mitä tehdään, jos aukaisussa löydetään epäilyttävä esine (pommi)

6.10.7 Kyky reagoida asianmukaisesti, kun kiellettyjä esineitä havaitaan

Tarkoitus: Koulutettava tietää roolinsa ja tehtävänsä, kun kiellettyjä esineitä havaitaan

Tavoite 1: Koulutettava osaa toimia oikein kun pakkauksessa on kielletty esine (muu kuin terroripommi)

Koulutuksen sisältö:

- mitä tehdään jos esine on tunnistettavissa vaarattomaksi (esim. työkalu)
- kenelle ilmoitetaan, mitä ilmoituksessa kerrotaan

Tavoite 2: Koulutettava osaa toimia oikein kun hän havaitsee kielletyn esineen joka ilmeisesti on terroripommi

Koulutuksen sisältö:

- kenelle ilmoitetaan, mitä ilmoituksessa kerrotaan
- evakuoidaan ihmiset lähiympäristöstä (etäisyys)
- muodostetaan vartiointiketju, jotta kukaan ei pääse alueelle
- avustetaan poliisia/pommiryhmää
- raportoidaan lopuksi tapahtuneesta lentoaseman käytännön mukaan

6.10.8 Tieto siitä, kuinka kiellettyjä esineitä voidaan kätkeä

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää että kiellettyjä esineitä voidaan naamioida vaarattomiksi tai kätkeä niitä vaarattomien esineiden joukkoon

Tavoite 1: Koulutettava tunnistaa merkkejä räjähteistä ja pommien osista

Koulutuksen sisältö:

- räjähteiden olomuoto: kiinteät ja nestemäiset, kuinka ne voidaan naamioida näyttämään viattomilta esineiltä tai aineilta

Tavoite 2: Koulutettava tunnistaa muita kiellettyjä esineitä

Koulutuksen sisältö:

- aseiden osat
- pommien osat

Tavoite 3: Koulutettava tunnistaa merkkejä mahdollisista kätketyistä kielletyistä esineistä ja aineista

Koulutuksen sisältö:

- pakkaus ei vastaa asiakirjoissa ollutta kuvausta
- johtoja ei-elektronisissa tavaroissa
- selittämätöntä orgaanista ainetta sähkölaitteessa
- outo mantelimainen tuoksu tai muu vahva tuoksu jolla voisi peittää räjähteen tuoksun
- rikkinäinen pakkaus tai paikattu pakkaus
- epätavallinen esineen paino

6.10.9 Tarvittaessa lentoliikenteen harjoittajan postilähetysten ja materiaalien, lennon aikana käytettävien tarvikkeiden ja lentoasematarvikkeiden suojaamisvaatimusten tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää miksi ja mitä lähetyksiä tulee suojata sekä suojaamismenetelmät

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää miksi ja mistä lähtien lähetyksiä tulee suojata

Koulutuksen sisältö:

- selvitys valvotusta kuljetusketjusta, joka perustuu lähetyksen suojaamiseen valmistushetkestä siihen asti kunnes se lastataan ilma-alukseen
- lähetysten suojaaminen lentoasemalla myymälöissä (tax-free-pussit)

Tavoite 2: Koulutettava ymmärtää kuinka lähetyksiä suojataan

Koulutuksen sisältö:

- suojaaminen valmistuspaikalla (mahdolliset eri menetelmät)
- suojaaminen kuljetuksen aikana (ajoneuvon lukitus, sinetöinti, fyysinen suojaaminen)

Tavoite 3: Koulutettava ymmärtää mitä tehdä jos suojaaminen epäonnistuu

Koulutuksen sisältö:

- kenelle ilmoitetaan
- mitä lähetykselle tehdään (vaikutus turvastatukseen)

6.10.10 Tarvittaessa kuljetusvaatimusten tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää mitä vaatimuksia lentoliikenteen harjoittajan postilähetysten ja materiaalien, lennon aikana käytettävien tarvikkeiden ja lentoasematarvikkeiden kuljetamiselle on annettu

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää lähetysten suojaamisvaatimukset kuljetuksen aikana

Koulutuksen sisältö:

- ajoneuvojen suojaaminen (sinetöinti tai fyysinen suojaaminen)

Tavoite 2: Koulutettava ymmärtää miten menetellä, jos suojaaminen epäonnistuu

Koulutuksen sisältö:

- mitä tehdään lähetystä luovutettaessa
- kenelle ilmoitetaan suojaamisen epäonnistumisesta

Lisäksi koulutuksen on annettava myös kaikki seuraavat valmiudet, jos henkilöllä on lentoase-
man henkilökortti:

- turvatarkastuspisteen rakenteen ja turvatarkastusprosessin ymmärtäminen;
- tietoisuus kulunvalvontamenettelyistä ja niihin liittyvistä turvatarkastusmenettelyistä;
- käytettyjen henkilökorttijärjestelmien tuntemus;
- kyky reagoida asianmukaisesti turvallisuutta vaarantaviin tapahtumiin.

Valmiudet koulutetaan asetuksen 11.2.6 kohdan mukaisesti. (Opetuskategoria 13, henkilöt,
joille annetaan itsenäinen pääsy turva-alueille).

6.11 TURVAVALVONTATOIMENPITEITÄ TOTEUTTAVIEN HENKILÖIDEN VALVOJAT (ei määritte-
lyä)

6.12 TURVAPÄÄLLIKÖT JOTKA VASTAAVAT TURVAOHJELMAN NOUDATTAMISESTA (ei määritte-
lyä)

6.13 HENKILÖT JOILLE ANNETAAN ITSENÄINEN PÄÄSY TURVAVALVOTUILLE ALUEILLE (ei
määrittelyä)

6.14 HENKILÖT, JOILTA EDELLYTETÄÄN YLEISTÄ TURVATIETOISUUTTA

6.14.1 Aiempien siviili-ilmailuun kohdistuneiden laittomien tekojen, terroritekojen ja nykyisten
uhkien tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää, mitä "uhka" tarkoittaa ja mikä vaikutus erilaisilla uhkilla on
suoritettaviin turvatehtäviin.

Tavoite 1. Koulutettava ymmärtää mitä uhka tarkoittaa. Koulutuksen sisältö:

- uhkan määrittely on terroriteon todennäköisyys/mahdollisuus
- tiedusteluorganisaatioiden rooli: kokoavat ja arvioivat tietoja jotta mahdolliset terroristit
tunnistettaisiin
- terroristien motivaatio ja aikomus tekojen suorittamiseen
- mahdollisuudet tekojen suorittamiseksi

Tavoite 2. Koulutettava ymmärtää minkälaiset henkilöt/organisaatiot voivat muodostaa uhkan
ilmailulle

Koulutuksen sisältö:

- terroristit, rikolliset, henkisesti sairaat, aktivistit, pakolaiset/turvapaikanhakijat
- sisäpiiri: tyytymättömät työntekijät jotka haluavat kostaa, pakotetut työntekijät, radikalisoituneet

Tavoite 3. Koulutettava ymmärtää erilaisten henkilöiden/organisaatioiden motiivit

Koulutuksen sisältö:

- saada julkisuutta
- vaatia tovereiden vapauttamista vankilasta
- muuttaa hallituksen politiikkaa (tai kansainvälistä)
- väestön pelottelu ja normaalin elämän häirintä
- hyökkäykset yksittäisiä epämieluisia henkilöitä kohtaa
- kiristys ja ryöstäminen
- heikentää luottamusta ja horjuttaa terroria torjuvien viranomaisten toimintaa

Tavoite 4. Koulutettava ymmärtää mitä erilaisia laittomia tekoja voidaan tehdä

Koulutuksen sisältö:

- ilma-aluksen kaappaus (perinteinen ja käyttö aseena)
- ilma-aluksen sabotointi, pommin sijoittaminen koneeseen ja alas ampuminen
- terroriteko lentoasemalla (pommit, aseellinen hyökkäys, hyökkäys ajoneuvolla) aulat, lähtöselvitys, turvatarkastuspisteet
- lentoasemien sabotointi
- hyökkäykset lentoaseman ulkopuolella: paloasemat, polttoainevarastot, catering, rahti, lentoyhtiöiden pääkonttori
- pommien kokoaminen ja asentaminen turvatarkastuksen jälkeen

Tavoite 5. Koulutettava ymmärtää miksi siviili-ilmailu on houkutteleva kohde terroristeille

Koulutuksen sisältö:

- mediaseksikkyyys
- lentoasemilla on paljon ihmisiä – paljon uhreja
- isku pakottaa valtion toimenpiteisiin
- suuret kaupalliset tappiot
- isku mahdollista tehdä pienellä riskillä

Tavoite 6. Koulutettava ymmärtää henkilöstöön kohdistettujen turvatoimien tarkoituksen ja sisäpiiriuhkan sekä kuinka sitä torjutaan

Koulutuksen sisältö:

- jokaisella turvatehtävissä työskentelevällä on keskeinen merkitys laittomien tekojen ehkäisemisessä
- rehellisyys, luottamus ja tinkimättömyys ovat välttämättömiä ominaisuuksia
- Kuka on sisäpiiriuhka? henkilöllä voi olla poliittinen tai uskonnollinen vakaumus, hän voi olla tyytymätön tai pakotettu, tai motiivi voi olla taloudellisen edun tavoittelu
- henkilöstä voi tulla uhka ymmärtämättömyyttään tekemällä esim. "palvelus" tuttavalle tai sukulaiselle tai kertomalla kuinka turvatoimet tarkalleen suoritetaan. Turvatoimista ei saa keskustella ulkopuolisten kanssa. Kaikki epäilyttävät kyselyt ja pyynnöt on raportoitava esimiehelle tai poliisille.
- kaikkia määräyksiä henkilöllisyyden ja kulkuoikeuksien tarkistamisesta tulee noudattaa
- henkilöstölle osoitetut säännöt ja määräykset koskevat kaikkia työntekijöitä, vakituisia, osa-aikaisia, alihankkijoiden sekä vuokratyövoimaa

Tavoite 7. Koulutettava ymmärtää mitä tehdä jos epäilee henkilön muodostavan riskin

Koulutuksen sisältö:

- jos havaitset henkilön laiminlyövänsä velvollisuuksiaan turvatehtävien suorittamisessa
- jos havaitset henkilön sallivan erivapauksia joillekin henkilöille
- jos havaitset henkilön toimivan turvamääräysten vastaisesti
- havaituista laiminlyönneistä on kerrottava esimiehelle välittömästi

6.14.2 Tietoisuus asiaa koskevista lakisääteisistä vaatimuksista

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää, että vaatimukset perustuvat lainsäädäntöön ja ymmärtää vaatimukset

Tavoite 1. Koulutettava tietää lainsäädännön vaatimukset

Koulutuksen sisältö:

- lentoliikenteen harjoittajan postilähettyksiä ja materiaalia, lennon aikana käytettäviä tarvikkeita ja lentoasematarvikkeita koskeva EU-lainsäädäntö kokonaisuudessaan (pois lukien turvatarkastusten suorittamismenetelmät)
- tai
- rahdin ja postin turvalvontatoimenpiteitä koskeva EU-lainsäädäntö kokonaisuudessaan (pois lukien turvatarkastusten suorittamismenetelmät)

6.14.3 Ilmailun turvaamisen tavoitteiden ja järjestelyjen tuntemus omassa työympäristössään, mukaan luettuina turvalvontatoimenpiteitä toteuttavien henkilöiden velvollisuudet ja vastuut

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää mikä on ilmailun turvaamisen tavoite ja yhteisten sääntöjen laatimisen ja noudattamisen tärkeyden sekä oman organisaation ja siinä työskentelevien roolin turvatoimien toteuttamisessa

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää turvatoimien tavoitteen ja oman vastuunsa

Koulutuksen sisältö:

- turvatoimilla pyritään ehkäisemään terroritekoja
- jokaisella työntekijällä on keskeinen rooli turvaamisessa
- kokonaisuus on yhtä heikko kuin sen heikoin lenkki
- kokonaisuuden hallinnoimiseksi Liikenteen turvallisuusvirasto julkaisee Siviili-ilmailun kansallista turvaohjelmaa (SIKT) johon on koottu kaikki siviili-ilmailun turvaamista koskeva lainsäädäntö. SIKT:issa on myös määritelty kuka toimija vastaa mistäkin tehtävästä. Eri toimijat, esim. lentoaseman pitäjät, valvotut edustajat, tunnetut lähettäjät, valvotut toimittajat laativat omaa toimintaansa koskevat turvaohjelmansa SIKT:n perusteella.

Tavoite 2. Koulutettava ymmärtää oman organisaationsa turvaohjelman merkityksen

Koulutuksen sisältö:

- turvaohjelmassa kuvataan kuinka lain edellyttämät turvatoimet toteutetaan yrityksen toimipaikassa käytännön tehtävissä
- turvaohjelma sisältää henkilöstölle tarkoitettuja työohjeita
- jokaisen henkilön on noudatettava yrityksensä turvaohjelmaa ja sen sisältämiä ohjeita

Tavoite 3. Koulutettava ymmärtää oman tehtävänsä velvollisuudet ja vastuut

Koulutuksen sisältö, tehtäväkohtaisten vastuiden mukaisesti:

-koulutettavien tehtäväkuvaus velvollisuuksineen ja vastualueineen:

- lentoliikenteen harjoittajien postilähetykset: toimitus turvatarkastukseen, ero matkustamossa ja ruumassa kuljetettavien lähetysten välillä
- ilma-alukseen lastattavat varaosat ja niiden asiakirjat – tuleeko kriittiseltä osalta vai ulkopuolelta
- lennon aikana käytettävät tarvikkeet – valvottu toimittaja – tunnettu toimittaja – turvatoimet lentoasemalla ja yrityksissä - hyväksynnät
- lentoasematarvikkeet – tunnettu toimittaja - turvatoimet lentoasemalla ja yrityksissä - hyväksyntä
- tunnettujen ja tuntemattomien lähetysten käsittelyerot lähetysten vastaanotto – mitä tulee tarkistaa, toimittaja, pakkauksen kunto
- lähetysten varastointi – kuinka niitä suojataan
- lähetysten turvastatuksen määrittely – mihin perustuu
- tunnettujen ja tuntemattomien lähetysten käsittelyerot
- lähetysten kuljettaminen – suojaaminen
- lähetysten luovuttaminen – mitä huomioitava
- asiakirjojen oikeellisuus - merkintöjen laatiminen

6.14.4 Ilmoitusmenettelyjen tuntemus

Tarkoitus: Koulutettava ymmärtää turvapoikkeamista ilmoittamisen tärkeyden ja tuntee eri menetelmät ilmoituksen tekemiseen

Tavoite 1: Koulutettava ymmärtää yrityksen turvaorganisaation rakenteen

Koulutuksen sisältö:

- yrityksen turvaorganisaatio
- mihin koulutettava sijoittuu organisaation sisällä
- erilaiset mahdolliset poikkeamat, uhkasoitot, häiriökäyttäytyminen, jne.
- kenelle/miten ilmoitetaan erilaisista poikkeamista
- organisaation ilmoitusmenetelmät, lomakkeet, raportointijärjestelmät, kuinka täytetään ja mihin toimitetaan

Tavoite 2: Koulutettava osaa käyttää erilaisia ilmoitusvälineitä

Koulutuksen sisältö:

- minkälaisia välineitä työpisteessä on käytössä, radiopuhelin, puhelin, hätänappi
- hälytyksen tekeminen erilaisissa tilanteissa, tulipalo, sairaskohtaus, häiriökäyttäytyminen, pommiuhkaus

6.14.5 Kyky reagoida asianmukaisesti turvallisuutta vaarantaviin tapahtumiin Tarkoitus: Koulutettava tietää roolinsa jos tapahtuu turvallisuuspoikkeama Tavoite 1: Koulutettava tietää kuka vastaa turvallisuuspoikkeamien hoidosta

Koulutuksen sisältö:

- milloin kutsutaan paikalle vartija
- milloin kutsutaan paikalle poliisi
- milloin kutsutaan paikalle palokunta

Tavoite 2: Koulutettava tietää kuinka tulee reagoida jos yrityksessä annetaan hälytys

Koulutuksen sisältö:

- miten hälytys annetaan, kuinka siitä ilmoitetaan koko henkilöstölle
- miten yksilön tulee toimia jos hälytys on annettu, pommiuhka, muu uhkaus, tulipalo

Tavoite 3: Koulutettava tietää kuinka toimia jos hän vastaanottaa pommiuhkauksen

Koulutuksen sisältö:

- tärkeää pysyä rauhallisena
- kysyttävä uhkaajalta: missä pommi on, milloin sen räjähtää, millaiselta se näyttää, kuka olet, miksi teet tämän
- kirjoita mahdollisuuksien mukaan ylös ilmoituksen vastaanottoaika aika ja mitä uhkaaja sanoi
- ilmoita esimiehellesi/poliisille
- täytä raportti (yrityksen ohjeistuksen mukaan)